

ERDÉLYI LAP

* 3 Lei

Taxa postală plătită
aprobabil Dir. Ge.

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
IV. évfolyam, 211 (1079) sz. * Szerda, 1935 október 9

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A Népszövetség egyhangulag támadó félnek nyilvánította Olaszországot

A háborús felek felszólítást kaptak az ellenségeskedések
abbanhagyására. — Franciaország előzetes tanácskozás
föltételével együttműködést ígért Angliának

Londonból jelentik: A francia kormány október 5-én küldte meg válaszáat az angol kormánynak arra a kérdésre, hogy mint viselkednek a francia hadiflotta az esetben, ha az angol hajórajt a Földközi-tengeren kihívás nélküli támadás érné; hajlandó lenne-e ez esetben segítségére lenni.

A francia válaszjegyzéket kedden reggel hozták nyilvánosságra s az a következőképpen hangzik:

— A tervezett segélykötelezettségnek kölcsönösnek kell lennie. A védelmi kötelezettségnek egyaránt érvényesnek kell lennie, ha a támadást szárazföldön, tengeren, vagy a levegőben követték el. Az angol kormány által javasolt

A kölcsönös, előzetes segélyt biztosítani

kell, akár népszövetségi tag a támadó,
akár nem.

A kötelezettség csak a körülmények kölcsönös megvizsgálása után lép életbe. A francia kormány a következő kötelezettséget vállalja Angolországgal szemben. Ha akár a Népszövetség alapokmánya, akár a locarnói egyezmény folytán

a két hatalom bármelyike hadiintézkedést tart szükségesnek, akkor tanácskozik erről a másik hatalommal.

A két hatalom tanácskozásából eredő lépések nem tekinthetők kihívásnak, ami a harmadik hatalmat felmenthetné nemzetközi kötelezettségei alól. Ha a két hatalom bármelyikét valamely közösen elhatározott lépéséért megtámadják, a másik hatalom segélyt nyújt.

A Népszövetség tanácsa Olaszország tiltakozása ellenére határozott

A Népszövetség Tanácsának hétfő délután tartott ülésén a 13-as és hatos bizottság jelentését tárgyalták. A jelentések megállapítják, hogy a Népszövetség kiegyenlítő eljárásának a befejezése előtt Olaszország részéről támadás történt. A felek felszólítandók az ellenségeskedés azonnali abbanhagyására, ami, ha meg nem történik, a támadó fél a népszövetségi alkotmány 16-ik szakasza szerinti ellenrendszabályokat hívja ki maga ellen.

Aloisi báró olasz megbízott a jelentések ellen kifogást emelt. Egyrészt azt az ellenvetést tette, hogy a jelentésekbe pontatlanságok csuszak bele, másrészt, mert — szerinte — téves megállapítások jutottak azokban kifejezésre.

Aloisi kijelentette, hogy minden vita hiábavaló mindaddig, amíg a tárgyalásokat arra az elvre alapítják, hogy Etiópia egyenrangú a Népszövetségben helyettesítő, többi, művelt államokkal.

Az olasz kormány úgy véli, — mondotta Aloisi, — hogy nem sértette meg az alapokmányt, amikor az olasz gyarmatok védelmére megtiltotta a rendszabályokat, még pedig olyan módon, amit a mások által előidézett körülmények kényszerítettek rá.

Ezután Havarate abesszin kiküldött szólt fel, aki természetesen a jelentésekhez hozzájárult. Külön felolvasták meg a hatos bizottság jelentését, mely arra vonatkozik, hogy a tanács a tagállamok kormányait felszólítja a támadó elleni közös eljárásban való részvételre. Ajánlatokat tesz nekik a részvétel módjaira vonatkozólag. E jelentés után Aloisi kérte a tanácsot, hogy függessze fel elhatározását, míg ő kormányával érintkezésbe lépve, az állásfoglalásra utasítást kaphat.

Havarate bejelentette, hogy az etiop kormány kész magát a Népszövetség Tanácsának

rendelkezésére bocsátani és a hadiállapotot megszüntetni.

Az elnök — utalva arra, hogy a keletafrikai hadszíntéren már ötödik napja folyik a harc, — hangoztatta, hogy

már nem lehet tovább halasztani az ügyet. Ezért elrendelte a 6-os bizottság jelentése fölötti szavazást.

Tizennégy tanács tag „igen“-nel szavazott, Olaszország képviselője élt a már bejelentett fenntartással.

Az elnök ezután közölte, hogy a jelentés elfogadása minden tagállamnak kötelességévé teszi, hogy az alapokmány 16-ik szakaszából reá háruló kötelezettséget vállalja.

A Tanács ezután egyhangulag elfogadta a 13-as bizottság jelentését is.

Az elnök ezután emlékeztetett arra, hogy a jelentés azzal a felhívással végződik, hogy a szembenálló felek szüntessék be az ellenségeskedést. A Tanácsnak kötelessége, hogy mérlegelje a békés megoldás eszközeit.

Olaszország még nem lép ki a Népszövetségből

Rómából jelentik: Illetékes olasz körök hangoztatják, hogy a támadójelleg megállapítása előrelátható volt, de ennek megtörténte még nem jelenti azt, hogy Olaszország kilép a Népszövetségből.

Olaszország — úgy mond — mindaddig nem hagyja el Genfét, míg olyan megtorló intézkedéseket nem alkalmaznak, amelyek lehetetlennek teszik a további béketűrést.

(Tudósításunk folytatása a 6-ik oldalon).

A mi hibáink — az ő hibáik

Írta: Belányi Imre.

A napokban az „Öszövetség és Antiszemitizmus címen cikket írtam az Erdélyi Lapok-ba. Erre az Estlap-ban valaki válaszolt és személyes térére terelte a dolgot. A személyes kérdést figyelmen kívül hagyom, de kérdem, jó szolgálatot tesz-e a cikkíró a jó ügynek, ha engem, aki az antiszemitizmus ellen írok, egy a cikkemből kiragadott mondat alapján mindenáron antiszemitának akar feltüntetni?

Ugyanakkor ketten, hárman is nekem rotnak, hogy mi jut az eszembe filoszemitáskodni.

Tisztelt támadóim mindkét oldalról, nem vagyok én se anti-, se filo-szemita, én egyedül az igazságot keresem.

Ha én cikket írtam, azért tettem, hogy keresztény testvéreim közül azok figyelmét, akik a hitlerizmussal rokonszenveznek, felhívjam azokra a veszedelmekre, amelyek a hitlerizmusból nemcsak a katolikus egyházra, hanem az egész kereszténységre leselkednek és hogy óvjam az antiszemitizmustól azokat, akik ez iránt hajlandóságot mutatnak.

Ha betegséget gyógyítani akarunk, először a baj okát kell megkeresnünk és úgy hiszem, az előbbi cikkemben erre helyesen mutattam rá és az orvosserét is megkísérlettem feltalálni.

Egyik nagy írónk regényében olvastam a következő mondatot: „A magyar úrnak zsidóra van szüksége, hogy legyen kitől kölcsönözzön és cigányra, hogy legyen akivel a hitelezett pénzt elmulassa.”

Igen, régebben jobb, rosszabb vicceket gyártottunk gyarlóságunkról. Így gr. Teleki Sándor „Emlékezet“-ben lehet olvasni a következő történetet:

Első Viktor Emánuel olasz király Türr tábornokkal egy kötőzhelyre ment, ahol az egyik olasz sebesült rettentően káromkodott. „Hallana csak Felséged egy magyar huszárt!” — mondta Türr és a király kívánságára oda-parancsolt egy arra lovagoló magyar huszárt. „Káromkodjál egyet, fiam!” — mondta neki a tábornok. „Nem értek hozzá kérem, istenfélő ember vagyok” — így felelt a huszár. De mikor Türr intésére megfordítja lovát, hát megered a „Fűzfán fűtyörésző rézangyal” szebb, csunyább folytatásával együtt. „Hát miért mondat, hogy nem tudsz káromkodni?” — kérdezi Türr. „Nem is tudnék — feleli a legény, — de hát amikor a lovam nem paróroz!” Viktor Emánuel pedig tudomásul vette a kétes dicsőséget, hogy a magyar ember cifrában tud káromkodni, mint az olasz.

Tréfa a mi tréfa. Már Horatius megállapította, hogy nevelve is lehet valót mondani — nevelési célból. De az a baj, hogy pl. gróf Teleki az ő „Emlékezet“-t 1869-ben adta ki, de nem tudunk arról, hogy a nép a káromkodásról azóta is leszokott volna.

Vajjon a jó Istennek, akit sokan vádolnak, hogy miért nézi el ezt, miért engedi meg azt, tétszhetik-e, hogy még művelt ember is minden kicsiségért, pl azért, hogy rosszul gombolta a mellényét, vagy nem találja az inggombját, olyan rút káromkodásban tör ki, hogy annak más nemzetnél párját nem lehet találni?

Sajnos így vagyunk a többi hibáinkkal is. Pedig most már nincs tréfalkozásra jó idő, az idők ma sokkal komolyabbak.

A világ társadalmi átalakulás felé tart.

Adua elfoglalása után az olasz előnyomulás megállott

Az abesszin hadijelentés arról beszél, hogy az olaszok is súlyos veszteségeket szenvedtek Adua bevételeinél

Az északi abesszinsereg kisíklott az olaszok átkaroló mozdulatából

Addis-Abebaból jelentik: A hétfőn este kiadott abesszin hadijelentés már elismeri Adua és Adigrat elesését, de csökkenteni igyekszik az Adua körüli harcok jelentőségét. Eszerint ezekben a harcokban csak jelentéktelen csapatok vettek részt, összesen 700 katonával. Ez a

hét száz ember védte három napon át a hatalmas olasz tuleróval szemben a város és súlyos veszteségeket okozott az olaszoknak.

A hivatalos jelentés megerősíti még Gerlogubi bevételeinek híreit.

Aduából jelentik: Az olasz csapatok most már az elfoglalt hadállásaik megerősítésével és kiépítésével vannak elfoglalva. Az olasz főhadiszállásra szüntelenül érkeznek a megerősítések. Éjjel-nappal újabb olasz csapatok kelnek át a Mareb folyón.

Kemény abesszin ellenállás az olaszok keleti frontján.

Londonból jelentik: Az Exchange Telegraph szerint az olasz rajonvonal a keleti frontszakaszon kemény ellenállásra talált. Adigrattól délkelet felé hasonlóan erős az ellenállás. Az olasz hadvezetőség itt igyekszik az előnyomulást gyorsítani, mert a terep rendkívül kedvezőtlen az olasz csapatok számára. Az előnyomuló olaszokat gyakran veszik tűz alá mindkét szárnyon a danakil-harcosok, akik egyenként bujnák meg a meredek lejtőkön.

Adua környékét négyeszőgekre osztva gépfegyverekkel sűrítik végig.

Aduából jelentik: Biroli tábornok serege Adua elfoglalása után megkezdte a tisztogató munkát. A környéket négyeszőgekre osztották be, a négyeszőgeknek minden sarkába gépfegyvert állítottak.

A végigsöpörték vele a környéket, úgy hogy egy szunyog sem maradhatott életben.

Ras Szejum és serege kisíklott az olasz átkaroló mozdulatokból, s Makale és Aksum között helyezkedett hadállásba, ahol elszácolta magát.

Adua környékén az olaszok mintegy 90 kilométeres arcvonalat tartanak.

Az olasz vezérkar várakozást rendelt el a további előnyomulásra.

Rómából jelentik: Adua elfoglalásával az abessziniai hadjárat első fejezete lezárult. Új előnyomulás előtt a vezérkar várakozási időt rendel el, amit a műszaki emberek feltétlenül szükségesnek tartanak arra.

hogy a meghódított területeket további előnyomulás céljából szabályozzák.

Főfeladatnak most azt tekintik, hogy újrarendszert dolgozzanak ki az eddig elfoglalt hadállások és Eritrea között. A Mareb folyótól Aduáig 60 ezer munkás hozzájárult az első út megépítéséhez.

Egyiptom támadástól fél Libya felől. Az egyiptomi angol főbiztos Londonba utazott a határbiztosítás felőli utasítások végett.

Londonból jelentik: Egyiptomban nagy aggodalmat keltenek a libyai olasz csapatösszevonások s azokat fenyegetőnek tartják határai számára. Lampson egyiptomi angol főbiztos londoni látogatása is ezzel van összefüggésben. Az egyiptomi hatóságok készek hozzájárulni az angol kormány által fogantatandó biztonsági intézkedésekhez és javaslatokhoz.

Magyarok! Olvassátok és terjesztétek a legszíntibb magyar napilapot az Erdélyi Lapok.

a zsidóság érdekeinek... a világ egy... helyen bolsevizmus... em, nem válnék sem a... a zsidóságnak kárára... közös platformot, am... ást jól ismerjük, egymás... an veszedelmes hitler-, bol... zmus nélkül boldogulhat-

egymás megértésére pedig az volna az első lépés, ha mindenki belátna hibáját és igyekeznék javítani rajta.

A földesurról szóló hibás helyzetben hiába tanácsolnám a zsidónak, ne mulassa el a pénzt a cigánnyal, mert ő azt kevés kivételtől eltekintve, úgy sem teszi, neki ez a hibája nincs, erről őt leszoktatni nem kell. Ép oly tevédecs volna a keresztény földesurat azért ostromozni, hogy ne adjon pénzt uzorakamatra, mert neki ez a szokása, kevés kivételtől eltekintve, nincs, ő ettől a bűntől ártatlan, mint a ma született bárány.

Első cikkemben kitértem a zsidóság sok fejes és utánzásra méltó tulajdonságára. Tudom, hogy a zsidók sok jót tesznek. Isten, a keresztények, zsidók és minden ember atyja, nem marad adós a jutalommal. Minden jó eselekedet megkapja jutalmát legtöbbször már a földön, de legkésőbb a másvilágon. De minden rossznak is meg van a büntetése vagy itt, vagy a jövő életben. Sőt vannak bűnök, amelyek magukban hordják büntetésüket.

Ugy látszik, most olyan időkbe jutottunk, amikor a nagy törlesztést mindenkinek már itt a földön kell megkezdenie. Ők az ő hibáikért, mi a mi hibáinkért. A Gondviselés megengedését pedig nincs más módja, mint a bűn megismerése, annak megbánása és azután a megjavulás. Ez egész nemzetek életében is így van és nagy baj, ha valamely nép nem ismeri fel, a Gondviseléssel szemben mi a kötelessége.

Az idők járása nehéz és biztos, hogy az a közönség, amely az Erdélyi Lapok-at olvassa, nem elég erős arra, hogy világtörévéseket irányítson. Mégis úgy hiszem, meg van az a kötelességünk, hogy keressük a számunkra helyes kivezető utat és előre el kell készülnünk rá, hogy megtaláljuk a minket megillető helyet, amelyen a különböző irányú eszmék harcában állanunk kell.

Eppen ezért ezeket a kérdéseket továbbra is figyelemmel kísérem és keresztény testvéreimet az Erdélyi Lapok hasábjain, ha nekem ott helyet adnak, továbbra is tájékoztatni akarom. Ugyanezért ezeket a kérdéseket személyes útra terelni nem engedem.

Przemysl utolsó órái

Írta: Vitéz Révy Kálmán.

II.

A vármagban és az egyes védőkörletekben lévő honvédeknek már 18-án délután kellett a váróv mögötti gyülekezőhelyre vonulniok, hogy idejében készenlétebe helyezkedhessenek. E napon délután tehát az egész védőrség végtelen lázas munkában és izgalomban volt. A nagy kitérés előkészületeinek utolsó befejező része sűrűsödött össze e napon. Szervezkedés, gyülekezés, mozgás, málházás, lőtás-futás mindenütt; amit nem lehetett vagy nem volt mód elvinni, külön kellett rakni, nagyrésztben megsemmisíteni. A mozgalom olyan feltűnő volt, hogy a végén nem volt egyetlen ember a lengyel városban, aki ne tudta volna a nagy „titkot”, hogy holnap lesz az utolsó erőfeszítés.

A Tamásy-hadosztály parancsnokságán is lázasan folyik a munka. Válogatunk, mit viszünk, mit hol hagyunk és mit semmisítünk meg. Csodálatos hangulat uralkodik; a bizakodásnak, a lelkesedésnek, a kétségnek izgató és keserű vegyülete, melyet nagyon lehangolón befolyásolt az is, hogy voltak bajtársak, akiket nem vihettünk magunkkal, akiknek vissza kellett maradniok — egész biztosan fogolynak! Voltak ezek között harcedzett, a háború valóságos borzalmait látott tisztok, akik a búcsúzáskor gyermek módjára sírtak; végtelen melegséggel szorítottuk meg egymás kezét — találkozzunk-e még?

Lezártam nagy híriálan a 23. honvéd zva-

loghadosztályparancsnokság naplóját, mely híven örökítette meg az átélte eseményeket s a következő mondattal fejeztem be: „Mélyeséges keserűséggel tölt el bennünket, hogy a ennek a kiváló hadosztálynak, mely annyi dicsőséget szerzett a várnak és a magyar névnek, — névnek, — anyagi előgondoskodások hiányában kell ilyen válságos helyzetbe kerülnie. Legyen velünk a magyarok Istene!”

Aztán átküldtem a várparancsnoksághoz, — így volt elrendelve — azzal a kéressel, hogy a legfontosabb történelmi okmányokat tegyék koporsóba s szabályszerűen temessék el, mint a többi halottakat, hisz akkor volt olyan nap, hogy 30—40-et kellett temetni. Így biztosan megkaptuk volna azokat később, — sajnos, másképp történt, a napló is elveszett.

Ebben a szorongó hangulatban, mely az egész várra ránehezedett, a késő délutáni órákban egyszer csak élénk, menetütemre hangzó, erőteljes magyar ének üt meg fülünket. Pattogó magyar katonadaloktól hangzik véges-végig a lengyel város; magyar honvédek, elesigázott, kiéhezett, sárgára aszott, de büszke magyar harcoshok; az 5. honvéd gyalogezred megy utolsó útjára, az utolsó kitérés éjszakai gyülekező helyére. Utána a többiek!

Ebben a pillanatban, — melynek sorsdöntő súlyát és nagy lelki hatását csak az tudja teljesen átérzeni, aki benne élt — úgy éreztük, hogy mi vagyunk a világ legelső nemzete! Ragyogó büszkeséggel ült ki arcukon, mert csodát láttunk; a végtelen testi és lelki szenvedések sem voltak képesek elvonni a magyar virtust és magyar

reménységet. Ugy hatottak az idegen városban, a várórség sokféle nemzetisége között, mintha ők lettek volna a vár parancsolói; ki lehetett érezni belőlük azt a fölényes és büszke öntudatot, mely azt mondja, hogy lám, így kell indulni az utolsó nagy harcra!

Pedig mennyi roncs volt közöttük. Elindulás előtt mindenki három darab, külön erre az alkalomra tartogatott konzervet kapott azzal a szigorú parancssal, hogy engedély nélkül felbontani halálbüntetés terhe alatt tilos. De az éhes gyomornak nehéz az ilyet megtartani — ki tudja, mi lesz holnap?! Voltak, akik mohón megették kettőt is egyszerre; szegények, életükkel fizettek érte; nem bírta el összeaszott gyomruk, szörnyű kínok között behaltak!

Tamásy altábornagy este tíz órára összehívja a csapatparancsnokokat az egyik erődben, mely a hadosztály gyülekező helyének közelében volt, hogy még egyszer személyesen beszéljen velük. Az erőd egyik sötét kazamatájában, halvány, kísérteties fényben, komor esőndőben együtt vagyunk. Mindenki rajta ül a pillanat komolyságának kifejezésére; hiszen pár óra alatt eldőlt a sorsunk; dicsőséges megváltás vagy a katona legszomorúbb sorsa: a fogság vagy — ami nem is volna a legrosszabb — a katona dicső halála!

Tamásy altábornagy szemlét tart derek sok harcban bevált parancsnokai felett, kiadja a támadásra az utolsó parancsokat és utasításokat, azután — a végén — a katona szentségére, a zászlókra nézve intézkedik s kimondja a nehez szót, hogy végső pillanatban, hogy az ellen-

A király kihallgatja az ellenve

Bucuresti. Sajna rámutatnak arra, hogy a király a július 20-án vezéreket fogadni politikai helyzettel kapcsolatban, hanem tisztánlátva, hanem tisztánlátva, hanem tisztánlátva, hogy az uralkodó új man felfüggesztett

A kormány en közlatja a nemzeti p nagygyűlése. Mint mondott arról, hogy

Ész meg a

Egy abesszin foglalt egy harc

Londonból jelenté bai jelentése szerint a sumot is, úgyhogy e Adua—Aksum-vonal

Abesszin hivatalo hogy Ras Kasa herege gével sikerül elzárni a nyomulást.

Párizsból jelentik. jelentése szerint Og dülnek. Az itteni abes noka, Mihael tábornok olaszok előnyomulását

ség kezebe ne kerüljen teni azokat.

Halálos csend köv drámai hangulatban a mindegyikünk lelkeben tett; a zászlót megsemm utolsó pillanatot jelent

Ebben a komor óreg, mindig szófukar honvédegyalozezred par nevezetes, hogy nagy b támadásnál ő volt ezre mindig megfontolt, v

„Alázatosan jelentem, már szétdarabolta a zász ondet fokozni, akkor

„nag szó sem hallatsz tábornagy csodálkozó korai intézkedésnek az szul tettük” — szól S nélküli hangján — „d

nek; nem lehet tudni, a történi; a zászló darab elrejtették s Isten seg elrejtették s Isten seg

„vinni.” — A csodálatos őszönös katonának a g mulva már az ellenség ota, mikor fedetlen o es az egész ezredből cs meg.

Azzal a meggyőződ mástól éjteltájban, hog honvéd meg fogja tenni

Az idegbontó várak

A király sorozatos kihallgatáson fogadja az ellenzéki pártok vezéreit

Bucuresti. Saját tud. Kormánykörökben rámutatnak arra, hogy a kihallgatások, amelyek a király a jövőhéten, az ellenzéki pártvezéreket fogadni fogja, nem hozhatók a belpolitikai helyzettel és a kormányválság közeli bekövetkezéséről szóló híresztelésekkel kapcsolatba, hanem tisztán arra vezethetők vissza, hogy az uralkodó újból megkezdi a nyár folyamán felfüggesztett kihallgatások tartását.

A kormányt ennél sokkal jobban foglalkoztatja a nemzeti parasztpárt november 14-iki nagygyűlése. Mint ismeretes, a kormány lemondott arról, hogy ellentüntetést rendezzen, de

Dohányozók kedvence a NIVEA

mert az édeskés fogpaszta hatása nem kielégítő. Nekik az erősen illatos és frissítő NIVEA fogpaszta kell. Ez eltünteti igazán a kellemetlen dohányos szájszagot és biztos üdítő hatása van.

NIVEA
FOGPASZTA

Csak Lei 22.— a nagy tubús.

november 14-ére engedélyezte a keresztény nemzeti pártnak is politikai gyűlés tartását Bucurestiben, amiből ellenzéki körök arra következtetnek, hogy a kormány Gogăcat akarja Mihalacheval összezsúfolni.

Északi Abessziniában még egy várost elfoglaltak az olasz csapatok

Egy abesszin csapat bevonult olasz Eritreába s ő is elfoglalt egy várost. — Az olasz-abesszin fronton guerillaharcok. — Délen heves harcokat várnak

Londonból jelentik: A Reuter addis-abebai jelentése szerint az olaszok elfoglalták Aksumot is, úgyhogy ezidőszent az Adigrat—Adua—Aksum-vonal teljesen birtokukban van.

Abesszin hivatalos körök abban bíznak, hogy Ras Kasa hercegnek százezer főnyi seregével sikerül elzárni az Eritreából történő előnyomulást.

Párizsból jelentik: Az Excelsior harrari jelentése szerint Ogadenben gerilla-harcok dúlnak. Az itteni abesszin csapatok főparancsnoka, Mihael tábornok, arra számít, hogy az olaszok előnyomulását ezen a vidéken a víz-

ellátás nehézségei rendkívül gátolni fogják.

Az abesszin vezérkar egyébként megerősíti azt a hírt, hogy Gerlogubi közelében két olasz repülőgép lezuhant.

Londonból jelentik: A Daily Mail-nak jelentik Addis-Abebaból, hogy Ual-ual és Gerlogubi környékén, Adonál, 50 ezer főnyi abesszin haderőt vontak össze. Itt rövidesen heves harcokat várnak.

Az abesszinek az olaszok hátába kerültek.

Londonból jelentik: A News-Chronicle jelenti Addis-Abebaból, hogy az abesszin „Halál-

ség kezebe ne kerüljenek, meg kell semmisíteni azokat.

Halálos csend követte ezt, mert ebben a drámai hangulatban a zászló sorsának felvetése mindegyikünk lelkében mély visszhangot keltett; a zászlót megsemmisíteni: ez valóban az utolsó pillanatot jelenti!

Ebben a komor csöndben megszólal az öreg, mindig szófukar Szathmáry ezredes, a 2. honvédgyalogezred parancsnoka, aki arról volt nevezetes, hogy nagy bottal a kezében, minden támadásnál ő volt ezredének legelső embere s mindig megfontolt, vontatott hangján szólt: „Alázatosan jelentem, a 2. honvéd gyalogezred már szétarabolta a zászlóját!” — Ha lehet a csöndet fokozni, akkor ez történt. Egy pillanatra szó sem hallatszik — azután Tamásy altábornagy csodálkozó hangon kérde ennek a korai intézkedésnek az okát. „Lehet, hogy rosszul tettük” — szól Szathmáry az ő izgalom nélküli hangján — „de én így láttam helyesnek; nem lehet tudni, az utolsó pillanatban mi történik; a zászló darabjait a tiszték maguknál elrejtették s Isten segítségével haza fogják vinni.” — A csodálatos előérzet adta ennek az ösztönös katonának a gondolatot; alig pár óra múlva már az ellenség negyedik vonalát rohamolta, mikor fedetlen oldalát ellentámadás éri és az egész ezredből csak 200 ember menekül meg.

Azzal a meggyőződéssel váltunk el egymástól éjféltájban, hogy itt minden magyar honvéd meg fogja tenni a kötelességét.

Az idegbontó várakozás hosszú órái követ-

keznek ezután; a vár előtt lévő drótkadályokat nem készítették elő a nagy kitérésre; csak keskeny, egyes emberek számára való átjárók voltak, ami a keresztülhatolást a vaksötétségben roppantul megnehezítette és annyira kelleltette, hogy az éjjel egy órára elrendelt ki-rohanás órákra eltolódott s csak reggel három óra után indult meg, azonban még mindig teljes sötétségben.

Ezután csata kezdődött, melyet egyelőre nem kísért ágyúszó, sem a géppuskák kattogása, csak a félelmetes csend és a szuronyok munkája, amit a sötétségben nem lehetett szemmel kísérni. A hadosztályparancsnokság csak távbeszélő jelentésekre van utalva s csak ezzel tájékozódhat a mindenkori helyzetről. Lassan jönnek a jelentések; a kitérés megindul, a honvédek haladnak előre; hajnalban, mikor alighogy pirkadni kezd, már látnak az oroszok a hóval fedett terepen s megszólalnak az ágyúk; eszeveszett tűzzel árasztják el a ki-rohanókat. A honvédek haladnak; jobbról-balról a többiek azonban csakhamar megtorpannak. A Tamásy-hadosztály egyedül tör előre, folyton! Már a harmadik vonalra támadnak. De most. — Szathmáry ezredessel elvesztett az összeköttetés; csak rohan előre, mint mindig, nem törődve, hogy az orosz ellenállás itt-ott már hatalmas erősítéseket kapott; a kitérők vonala meggörbült, szétszakadt, az oldalak nyitva vannak. Hiába minden erőlködés, Szathmáryval többé érintkezni nem lehet. Az egyik dandárparancsnok harcálláspontját ké-

pező erőd 300 főnyi portyázó bandája betört Eritreába és elfoglalta Ad-Kaie városát, mely 60 kilométerre fekszik Asmarától, az olasz főhadiszállástól. A város 30 kilométerre terül el a határtól, Eritreában. A bennszülöttek állítólag csatlakoztak az abesszinekhez. Az ellentámadás célja az, hogy az olaszok előnyomulását zavarják. Megerősítetlen hír szerint 4 ezer főnyi abesszin csapat egész éjjel menetelt Adigrat felé. Állítólag megkísérik a város visszafoglalását.

Az angol sajtó elégedetlen a francia válaszával

Londonból jelentik: Az angol sajtó tartózkodással ir a francia válaszcikkről. Csalódással irnak a lapok Laval legutóbbi genfi magatartásáról is.

A News Chronicle megkérde, vajjon megelégszik-e Franciaország azzal, ha Anglia csak erkölcsi nyomásra korlátozza segítségét, ha a német hadsereg Párizst fenyegeti.

A Press Association szerint angol körökben csalódást keltett a válaszcikkek, mely nem olyan kielégítő, mint várták.

Megmentették az alapokmányt, de elvesztették a békét.

Párizsból jelentik: A Népszövetség Tanácsának hétfői döntéséről a Petit Parisien megállapítja, hogy megmentették az alapokmányt, de kétséges, hogy megmentették-e a békét.

Az Echo de Paris hangoztatja, hogy Eden egyenes kívánságára nem Olaszországot, hanem az olasz kormányt jelentették ki támadónak. Megállapítja a lap, hogy a Földközi-tengeri angol hajóraj most már a Népszövetség égisze alatt jár el.

A Populaire (szociáldemokrata lap) követeli, hogy hajtsák végre a népszövetségi alapokmányban előírt megtorlásokat.

pező erőd 58 teitalálatot jelent, Sztodola őrnagy, a 7. honvéd gyalogezred zászlóaljparancsnoka szörnyű kézitusában halálosan megsebesítve; az 5. honvéd gyalogezred parancsnoka golyótól sebesülten jön hátra, a kötőzőhelyre. De azért csak előre; már mindenütt a harmadik vonalat foglalják el, mikor ráeszmélünk, hogy jobbról-balról teljesen szabadok az oldalak; már törtetnek is az ellenség új erői a jobbszárny ellen a Maruska-erdő felől. A mindig oly kiváló és megbízható Lázár őrnagy jelenti, hogy még néhány perc és el van vágva a hadosztály a vártól. A kora délelőtti órákban már látszik, hogy a támadás túlerőre talált és elvesztette lendületét.

A Tamásy-hadosztály parancsnokságának harcálláspontját képező erőd ezalatt állandóan lovetűz alatt állott. Egy gáranát éppen két lovat terít le; előlről már kisebb csoportok jönnek vissza, kerülgetve a becsapódó gránátokat. Egyszer csak az egyik csoportból kiválik két ember, odalopódnak az egyik elhullott lóhoz, éles szuronyukkal, mintha kenyeret szelnének, nagyot lekanyarítanak a ló húsából; viszik magukkal: — egyszer mégis jól kell lakni!

Hétórai küzdelem után, melyből csakis magyarok vették ki a részüket, nyilvánvalóvá lett, hogy a kitérés nem sikerült.

Tamásy altábornagy, a kemény katona szívósságával, éppen azt mérlegelte, hogy hogyan kellene a támadást megismételni, mikor megérkezik a várparancsnok utolsó harcintézkedése: Vissza az övönal mögé! Vége! Vége tehát az utolsó halvány reménynek is! (Folytatjuk.)

Megszűnt a híres „Kronprinz” szálló Timisoarán

Kinek „bolt” a szálloda? Amikor egy egész végrehajtói kar egy ember megjelenésétől rettegett

Timisoara. Saját tud. Jelentettük már, hogy a városi interimár-bizottság elhatározta, hogy a városi Grand Hotel Ferdinand bérletét nem hosszabbítja meg, hanem a szállodából kultúrpalota lesz. Ehhez az elhatározáshoz nagyban hozzájárult az a kívánság: a szálloda eddigi bérletétől mindenképpen megszabadulni. A szállodabérlet, Nicolau Avram szenátor annakidején mint román színgazgató került a Bánságba. Már vagy tizenöt évvel ezelőtt kibérelte a városi szállót — a régi nevezetes „Kronprinz”-szállót s azóta közmondásossá vált a Bánságban a — sérthetlensége. Hol adót nem fizetett, hol házbért nem s eleinte ismételtelen megjelentek nála a végrehajtók. Ő azonban nem tűrte az árverést, kutyakorbáccsal, sőt revolverrel kergetett ki mindenkit. Legutóbb aztán szenátor is lett. Sőt a Bánsági Román Szintársulat vezetője.

Ennek a milliós szubvenciókkal támogatott vállalatnak botrányos összeomlása volt most úgylátszik a veszte. A saját pártja ejtette el, úgyhogy amikor most a bérleti szerződés lejárt, felszólította a városi interimár-bizottság, adja át a szállodát. Átadás helyett Bucurestibe utazott „elintézni” a dolgot. Közben azonban a város nem sokat teketóriázott. Kiürítette az egész szállodát. Külön raktárhelyiséget bérelt a szállodai bútorzat elhelyezésére s amikor az megtelt, még a volt Munkásotthon is kinyitatta s a bútorzat többi részét, abban helyezte el. A nagyteremben, ahol annakidején Pónagy János kommunista vezér koporsója állt s amellelt ökölbiszorított kézzel díszörség. Az a ravatalozás volt annakidején a kiindulópontja a Munkásotthon kiostromlásának — a nagyterem menyezeten még ma is látszanak mindenütt a puszkagolyók beütődései. A Grand Hotel Ferdinand költöztetése három teljes napot vett igénybe. Taranu Péter városi adóhivatali főnök a teljes végrehajtói karral — tizennégy emberrel — jelent meg, volt aztán rendőri karhatalom is és egy szállítócéggel alkalmazottai véghezvették a kiürítést. Rendőrök, végrehajtók célszerűen voltak elosztva és felállítva, úgyhogy meglegyen a kellő felügyelet és hogy ne érje az akciót — meglepetés. Ugyanis mindenki meg volt róla győződve, hogy Nicolau Avram szenátor váratlanul megérkezik Bucurestiből s aztán — meglesz a baj.

— Uram, mit gondol, családós ember vagyok — ez a sztereotíp megállapítása volt a költözésnél foglalkoztatottak majd mindegyikének. — Ha valami történik, ellátatlanul maradnak a gyermekeim...

Aztán híre járt, hogy Nicolau Avram repülőgépen siet Timisoarára, a további költöztetést megakadályozni. S amikor a költöztetés közben s város felett éppen egy repülőgép keringett, az egyik végrehajtó meg is mondta:

— Eppenséggel nem csodálkoznék, ha most egyszerre ejtőernyőt bocsátanának le a repülőgépről s azon Nicolau Avram ereszkednék le... pont ide közénk...

A költöztetést, illetve a bútorzat beraktározását a város főleg azon a címen eszközölte, hogy biztosítási végrehajtást eszközöl, a követeléseit biztosítására. Annak az egy embernek, akitől az egész végrehajtói kar rettegett, — holott máskor általában sokan rettegnek egyetlen egy ilyen végrehajtótól: annak az egy embernek pompás bolt, nagyszerű üzlet volt az a szálloda. Ennek kiürítésével kapcsolatban tudódott ki, hogy a szálloda évi bérlete nyolcvan-ezer leit tett ki. Hetezerhatszáz és hatvanhat leit egy hónapra... Ezért a pénzért a szenátor úr szenzációsan sokmindent kapott: a nagy vigadótermet, a földszinti éttermet, az utcára nyíló kávéházat s a háromemeletes épület száz szobáját. Hosszú időn keresztül még tetejébe

nem fizetett vagy csak rosszul fizetett. A nemzeti-parasztpárt uralma idején aztán sarokba szorították Nicolaut. Havi részleteket állapítottak meg s a szerződés egy záradékának elfogadására kötelezték: ha egyetlenegy részletet is késedelmesen fizetne, felbontódik a szerződés. Attól kezdve pontosan fizette meg a bérleti összeget, azonban a Capitol-mozgó tetőbeomlása óta segítettek rajta. Az a tetőbeomlás nagy szerencséje volt — Avram Nicolau-nak. A város ugyanis mozi céljaira kibérelte a szálloda alsó éttermet és fizetett ezért mint albérlő — a saját bérletjének — évi százhusz-százharmincezer leit. Szóval: Nicolau azért az egy teremért a várostól, mint az épület tulajdonosától, negyven ezer leit többet kapott, mint amennyit fizetett jómaga a háztulajdonos-városnak a száz szobáért, a hangversenyteremért s a kávéházért... Nicolau amellelt, ha a házbért flymódon fizette is — hiszen még neki tartoztak! — egyáltalán nem fizetett mellékköltségeket. A követelés, amely miatt a biztosítási végrehajtást foganatosították, a következő: központi fűtésért 383.139 lei, városi adó 202.212 lei, vízvezetési- és csatornázási díjak 438.026 lei, végül villanydíjhatárolék 90.000 lei. Összesen 1 millió 113 ezer 337 lei!

Ez aztán bolt! Es csodálkozásra is kelt! Hiszen akárhányszor előfordul, hogy valami szegény embernek — mihelyt az első villany-számláját nem tudta kiegyenlíteni — elvágják

Hivatalos hatalommal való visszaélés miatt a hadbíróóság elítélt egy csendőrmestert

„A törvény egyformán kötelező románokra és kisebbségekre”

Cluj. Saját tud. A hadbíróóság Neucaiu Joan csendőrmestert hivatalos hatalommal való visszaélés miatt egy havi elzárásra ítélte. Az őrmester Tulcea székely községben teljesít szolgálatot s hosszú időn keresztül ellenséges viszonyban élt a község magyar tanítójával, Valentin Andorral. A csendőrmester hónapokon keresztül kérvényezte a vármegyei prefektusnál, hogy vegyék el a falubeli magyar iskola két helyiségét a csendőrség részére, mert a régi csendőrség most egy egészségtelen épületben van, a magyar iskolában két főbb helyiség áll üresen.

A tanító tiltakozott az ellen, hogy a csendőrséget az iskola épületében helyezték el, mert szerinte, nem egyeztethető össze, hogy ugyanabban az épületben, melyben a gyermekeket oktatják, tolvajok és verekedők bűnügyeit intézik. A vármegyei prefektus végre elrendelte, hogy a két üres helyiséget adják át a csendőrségnek. Azonban mielőtt az őrmester a hivatalos meghatalmazást megkapta volna, csendőrséggel elment a tanítóhoz és követelte, hogy a két helyiséget azonnal bocsássa rendelkezésére. Mikor a tanító ezt megtagadta, a szóváltás hevében megragadta a tanítót és a falhoz szorítva, keményen megfenyegette. Ezért Valentin Andor megtette ellene a feljelentést. A hadbíróóság az őrmester az utolsó szó jogán éles kirohantást akart intézni a kisebbségek ellen, de Ivascu Ovidiu elnöklő ezredes erélyesen leintette.

— A törvény egyformán kötelező erejű a románokra éppen úgy, mint a kisebbségekre — jelentete ki erélyes hangon. — Ezen a téren nincs megkülönböztetés! Nem engedem meglegkevésbé egy csendőrmesternek, aki a hadsereg egyenruháját viseli, hogy ilyen címen törvényellenesen lépjen fel a polgárság ellen. A csendőrmestert a hadbíróóság hivatalos hatalommal való visszaélés címén 1 havi fegyházbüntetésre ítélte.

Erre a könyvre várt Ön!

A meghüléses betegségek megelőzése

A CSECSEMŐKORTÓL AZ AGGKORIG.

Irta: dr Müller Vilmos, kír. tanácsos, főorvos. Ezen időszaki és rendkívül fontos könyv tartalomjegyzékéből:

Van-e meghülés?
Hogyan védekezzünk a meghülés ellen?
Hogyan védjük meg csecsemőinket és kisgyermekünket a meghülés ellen?
Hogyan védjük meg magunkat felfűtött korban a meghülés ellen?
Mi is történik testünkben, ha meghülünk?
Es ha mégis meghülünk, mit csináljunk?
A meghüléses betegségek elleni óvintézkedések az aggkorban.

A „meghüléses betegségek” különösen lerontják a szervezet ellenállóképességét! Mindenkinek saját érdekében a legsürgősebben olvassa el a rendkívül fontos és nagy érdeklődést kiváltó művet!

Ara 45 lei és portó.

Kapható KIADÓHIVATALUNKBAN.

a villanyvezetéket, elzárták a vízvezetéket. Nicolau Avramnál azonban így is lehetséges volt. A beraktározott bútorzat azonban nem egyedül a várost illeti meg: Nicolau-nak egymillión felüli állami adótartozása is van, úgyhogy a pénzügyigazgatóság is igényt emel a bútorok egy részére. Állami adót sem fizetett tehát a szenátor úr!

Érdekes megemlíteni, hogy a szállóban, a kiköltöztetés idején husz vendéget találtak. Ezeknek éppen a fele nem volt fizető vendég, hanem Nicolau ur igazi „vendégeként” szerepelt. Incidens is történt a kilakoltatás közben. Az egyik szállodai vendég, Jonescu Dimitrie, az egyik bucuresti lap tudósítója, feljelentést tett a rendőrségen, hogy a holmijából hetvenhat-ezer lei tűnt el. A városi végrehajtók fel voltak káborodva s rámutattak arra, hogy csak akkor kezdték meg a szoba kiürítését, amikor Jonescu holmija már lenn volt a portásfülkébe s nem ők vitték azt le oda. A feljelentés nyomán egy rendőrkormányzó jelent meg az esetet kivizsgálni, ezt aztán Jonescu az egész rendőrséggel egyetemben annyira összeszidta, hogy a kormányzó jegyzőkönyvet vett fel: az ügy, hatósági személy megsértése címén, a hadbíróósághoz került.

Anyira félték Nicolau Avramtól: pedig az ugyanabban az időben hiába járt el a miniszteriumoknál és hiába hivatkozott arra, hogy a színházépítés befejezése miatt az egyik kávéházi ablaka el van fődve az építkezési áldványok miatt és hogy neki ezért hatmillió követelése van a várossal szemben. Nicolaut eléjtették és semmit sem tudott elintézni. A kávéházat is kiürítették a végrehajtók.

Az egész hatalmas épületben csak a Nicolau lakása maradt berendezés és a liberális párt irodája. Ez ugyanis évek óta „Nicolau szállodájában” volt elhelyezve. S a város, amikor a kiürítés megtörtént, az épület villanyellátását, vizellátását beszüntette. Sem a lakásban, sem a pártirodában nincsen már villanyvilágítás.

„Ö

Berlin, 1935. október 9.

turk Potsdamba, Eukertjébe, mely Nagyveszi körül. A park előtt, a történelmi szökőkút tömértelen emelgetésig lehet tölük. Mindegyik jelen van a gólyák között német tájszóval.

A hamburgi kikötőben járják szokás szerint a munkások a munkásokat s teremmel a lámpák a tömeg, ami látni. Ugyanez a képfotó hofeni külvárosban emeletes nyomdával világ legnagyobb nyomdái is ilyen szabályosan ják be a magános ére. Németországban mindegyik lehet: ugyanolykor kissé hangos, és fegyverrel tömeg gaskereses jelen van az egész ország egyetem volna s az ország bet sem tenne, mint a nyörködnek.

Kraft

Nem szükséges ember lássa: ez a szomunkásnép sorából kb. annyira szokatlan érdeklődni kezd a mozmelyek ezeket a tömeget a mozgást anyagilag rosan megtudja, hogy birodalmi intézmény Freude elnevezés alatt hogy az ország munkatársaságos és szorakoztosit.

Minekutána a túrnaton, utcán, hajón és galomnak szüntelen hangoknak sodródását s moztok vezetőinek fáradhat gyarazatait, melyekkel multját s jövődjét is nem igen kételkedhetik e mozgalmaknak kéteszűs lehetetlen terjedelméről.

A háború letelejéséről acélnyilakat dobta. Néhány nap múlva márfel voltak szerelve ezeket. Ezek a nyilak sokkal voltak s mindegyik fráfírt viselte: Francia támmány.

A német Kraft kétségtelenül az olaszban, a munkautáni pilsfasista intézményében olaszországi munkásoknak a gondolatát azonban és alaposág peldát lesztette ki, mely egy nemzet művelődésnek.

A Kraft durch Fre magyarrá örömből Erdítani, mindenekelőtt eroda, melynek egyedül üzletszerű fiókja és 207

A célja az, hogy a szágának idejére kiragazteből, vonatra vagy hatesse vele hazájának sz

Ezek az utazások egész intézmény mégis sehonnan semmiféle tár

A titoknak nyitja a Óceánjárókat bérelnek krtak. Ezek a vonatok

„Örömből erő”

Berlin, 1935 őszén. — Vasárnap kirándulók Potsdamba, Európa egyik legszebb díszkertjébe, mely Nagy Frigyes gondúzó palotáját veszi körül. A park sétányain, a palota bejárói előtt, a történelmi szelmalom s egyéb látványok közül tömegtelen ember tolong, hogy lépni is alig lehet tőlük. Mindnek ugyanaz a fogaskerekes jelvény van a gomblyukában s legkülönbözőbb német tájszólásokban örvendeznek az életnek.

A hamburgi kikötőjáratok hajói szintén szívtelen járják szokásos körútjukat. A Pergamon-múzeumban egyik zárt csoport követi a másikat s teremről-teremre szabályosan hullámzik a tömeg, amelyet múzeumokban ritkán látni. Ugyanez a kép fogad, mikor a tempelhofeni külvárosban az Ullstein kiadócég 14 emeletes nyomdapalettáját, Európa s talán a világ legnagyobb nyomdáját tekintjük meg: itt is ilyen szabályosan menetelő csoportba osztják be a magános érdeklődőt. S végig egész Németországban mindenütt, hol valamit látni, tanulni lehet: ugyanaz a mohón érdeklődő, olykor kissé hangos, azonban mindig szerény és fegyvermezt tömeg s mindig ugyanaz a fogaskerekes jelvény a gomblyukában. Mintha az egész ország egyetlen nagy szabadsági múzeum volna s az ország egész lakossága egyebet sem tenne, mint ebben a múzeumban gyönyörködni.

Kraft durch Freude

Nem szükséges kérdezősködni, hogy az ember lássa: ez a szokatlan sokaság a dolgozó munkásnép soraiból kerül ki. A látvány azonban annyira szokatlan, hogy a külföldi turista érdeklődni kezd a módszer s az eszközök iránt, melyek ezeket a tömegeket mozgásba hozzák s ezt a mozgást anyagilag lehetővé teszik. Hamarosan megtudja, hogy mintegy két év óta új birodalmi intézmény működik *Kraft durch Freude* elnevezés alatt, mely célul tűzte ki, hogy az ország munkásnépének olcsó pénzen tanulságos és szórakoztató szabadságidőt biztosít.

Minekutána a turista lépten-nyomon, vonaton, utcán, hajón és falun látja ennek a mozgalomnak szüntelen hullámzását, az embertömegeknek sodródását s mindenütt hallja a csoportok vezetőinek fáradhatatlan és szakszerű magyarázatait, melyekkel az országot, a nemzet múltját s jövőjét ismertetik a néppel, — nem igen kételkedhetik az adatokban, melyek e mozgalomnak kétesztendő eredményeiről és hihetetlen terjedelméről szólnak.

A háború legelején a francia repülőgépek zúzó acélnyilakat dobtak le a német katonákra. Néhány nap múlva már a német repülőgépek is fel voltak szerelve ezzel az újszerű fegyverrel. Ezek a nyilak sokkal élesebbek s célszerűbbek voltak s mindegyik francia nyelven ezt a felírást viselte: Francia találmány — német gyártmány.

A német *Kraft durch Freude*-mozgalom kétségtelenül az olasz *Dopo Lavoro*-mozgalomban, a munkautáni pihenés és szórakoztatás fasiszta intézményében tiszteli szülőapját. Az olaszországi munkáskluboknak s sporttelepeknek a gondolatát azonban a német rendszeresség és alaposág példátlan népiintézménnyé fejlesztette ki, mely egyaránt hasznára van a nemzeti művelődésnek s a gazdasági életnek.

A *Kraft durch Freude*-intézmény, melyet magyarra *Örömből Erő*-nek lehetne talán lefordítani, mindenekelőtt egyetlen óriási utazásiroda, melynek egyedül Berlinben 37 rendes üzletszerű fiókja és 207 ügynöksége működik.

A célja az, hogy a német munkást szabadságának idejére kiragadjon megszokott környezetéből, vonatra vagy hajóra tegye s megismeresse vele hazájának szépségeit.

Ezek az utazások hihetetlenül olcsók, az egész intézmény mégis önmagát tartja fenn és sehonnán semmiféle támogatást nem kap.

A titoknak nyitja a tömeg és a módszer. Óceánjárókat bérelnek ki s különvonatokat járatnak. Ezek a vonatok jövet is menet is zsu-

foltan fordulnak, mert északra viszik a délreket s délre az északiakat.

Az egész birodalom 38 *Kraft durch Freude*-kerületre van osztva s minden kerület havonta testes prospektust ad ki azokról az utazásokról és egyéb szórakozásokról, melyekkel a mozgalom a szabadságos hivatalnokoknak és más kisembereknek, munkásoknak szolgál. Az olcsóságon kívül még egy igen figyelemreméltó

Beszélő számok

Az előzmények és tapasztalatok felesigázták érdeklődésünket. *Kraft durch Freude* berlini birodalmi központjában megkaptunk minden felvilágosítást, ami után érdeklődtünk.

Megtudtuk, hogy 1934. évben, az intézmény működésének első esztendeje alatt, 2 millió 600 ezer német munkást s egyéb kisembert nyaraltattak vagy utaztattak valamerre. Ebben az idei esztendőben ez a szám már eddig is megduplázódott.

Az intézmény rendez egy-kétnapos kirándulásokat, egy vagy kéthetes fürdőzéseket vagy falusi nyaralásokat, de rendez mindezeket kívül kül- és belföldi nagyszabású turista-utakat is. Első helyen állanak az északitengeri utak, melyek nyolc napig tartanak s Angliába, meg a norvég partokra viszik a tanulmányúgó munkástömegeket. Egy ilyen nyolcnapos északi útnak egész költsége Berlintől számítva vasúti jeggyel, hajóval s teljes ellátással együtt mindössze 50 márka, ami nem több 2000 leinél, mert hiszen az összehasonlításhoz csak a belföldi vásárlóerőt lehet alapul venni.

Amikor ez az olcsóság hihetetlennek tűnt nekünk, hamarosan megmagyarázták a gazdasági előnyöket, melyek a tömegek utaztatásával járnak. Olcsó pénzen kibérlik azokat az óceánjárókat, melyek a tengerentúli forgalom pangása miatt paragon hevernek. Az egész út alatt az élelmezést hazai élelmiszerekkel biztosítják s így valutakülönbségekkel nincsen

szempontja van ennek az intézménynek: csak azok részesülhetnek előnyeiben és kedvezményeiben, kiknek egyébként nem volna anyagi módjuk arra, hogy utazzanak vagy nyaraljanak.

Ez két szempontból is hasznos és szociális. Mindenekelőtt azért, mert így valóban azok részesülnek a kedvezményben, kik arra tényleg rászorulnak. Másfelől pedig ez a szabály szemelőtt tartja az üzleti alapon álló utazási vállalatoknak érdekeit s nem veszi el ezektől azt a közönséget, mely a rendes utazásnak díjait meg tudja fizetni.

gondjuk. A hajónak minden férőhelyét okszerűen kihasználják.

Ilyenformán aztán megérti az ember, hogy 1934. évben 80 ezer német munkás és családja vehetett és vett részt eféle északi utazásokban s az idén szeptember hó elején ez a szám már elérte a 150 ezer főt! Moes úr, ki a felvilágosításokat adja, büszkén hívja fel a figyelmünket arra, hogy az összes angol hajóstársaságok együttesen, a saját kimutatásaik szerint, csak 100 ezer embert utaztattak 1934. évben tengeren, míg a *Kraft durch Freude*-mozgalomnak egyedül az északitengeri útjai 80 ezer utassal dicsekedhetnek. Ezenkívül pedig voltak egyes másirányú utak is, így többek között egy háromhetes út Madeirába, melyen szintén harmindezer munkás és családtag vett részt.

Valóban tanulságos végiglapozni ennek a *Kraft durch Freude*-intézmények egy-egy prospektusát. Havonta jelennek meg ezek a füzetek — a berlini köteté 232.000 példányban — s semmiben sem különböznek a magánvállalatok pompás kiállítású és bőbeszédű prospektusaitól, legfeljebb egyben: az árak dolgában.

Oldalakon keresztül következnek egymásután a legkülönbözőbb utazási lehetőségek. Minden ajánlat mellett pompás képek csábítják az utazásra készülődő kispénzű embert. Az árak valóban hihetetlenül alacsonyak. Nyolcnapos üdülés Németország kisebb fürdőiben s nyaralótelepein utazással s teljes ellátással együtt 25–30 márkánál nem kerül többbe személyenként! Ez nem több 1200 leinél. Ezen az áron tényleg megengedhetik maguknak egész munkáscsaládok, hogy világot és hazát lássanak. Hatvan márkáért már kéthetes üdülést biztosíthat magának az *Arbeitsfront* tagja a világhírű északi szigeteken: Norderney-ben, Juiston s a többi híres homokzátonyon.

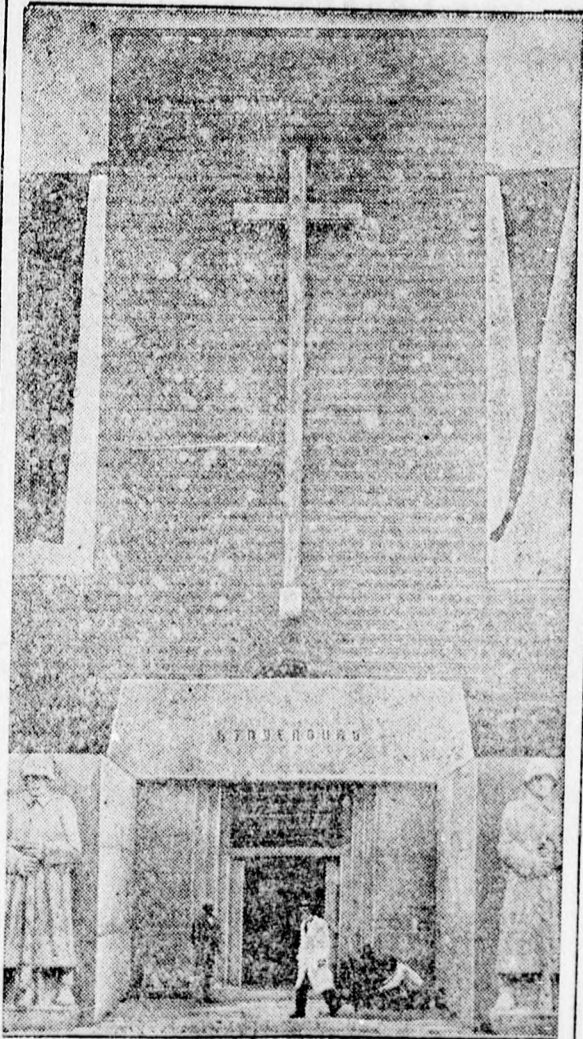
A fürdőhelyeken épenúgy, mint a nyaralótelepeken a *Kraft durch Freude* vendégei ugyanabban az elbánásban részesülnek, mint bármelyik más fürdővendég. Az egyetlen különbség az, hogy ketten-hárman kerülnek az egy-, illetve a kétágyas szobákba — természetesen családtagok vagy együvértartozó emberek. A jelszava a mozgalomnak az, hogy a német munkásnak legalább minden második esztendőben útra kell kelnie, hogy így rendre megismerhesse azt a hazát, melyért dolgozik s életét áldozza.

Igen leleményesen igyekeznek gondoskodni arról, hogy az anyagi fedezet ezekre az utazásokra észrevétlenül gyűljön össze. Ületes kis takarékkönyvecskék vannak, melyekben néhány filléres külön *Kraft durch Freude*-bélyegekkel kuporgatják össze az év folyamán a nyári örömhöz szükséges pénzt. Másfelől pedig ezen az úton óriási kamatmentes forgótökhöz jut az intézmény, ami egyik fontos, sőt döntő tényezője az utazások s egyéb rendezvények olcsóságának.

Sport-oktatás

A *Kraft durch Freude* ugyanis nemcsak utazásokat rendez, hanem más eszközökkel is gondoskodni igyekszik a naphosszat görnyedő munkásnép testi felüdüléséről. Igen fontos szerepet játszik ezen a téren a sportkultusz.

Vége-hossza nincs a prospektusokban a legkülönbözőbb kurzusoknak, hol szakemberek a különböző sportágakban adnak rendszeres oktatást. Kétféle ilyen kurzus van: olyanok, amelyekre bárki bármikor elmehet minden kötelezettség nélkül, mások pedig, melyeken a jelentkezők bizonyos számú órák látogatására kötelezik magukat. Az egyik olyan olcsó, mint

Hindenburg koporsóját elhelyezték végső nyugalóhelyére.

Hindenburgnak és feleségének koporsóját nagy ünnepélyességgel helyezték örökös nyugalóhelyére. Az ünnepségen jelen volt Hitler Adolf vezér és kancellár is.

a másik. Egy-egy óra 20 vagy 40 pfennignél nem drágább. Nyolc vagy 16 lei valóban nem magas ár azért, hogy az ifjú tornából, birkózásból, boxból, golfból, tenniszből s istentudja még hányféle sportágazatból legalább másfél órán keresztül oktatást kapjon — minden további mellék költség nélkül. Még lovaglórák is szerepelnek ebben a prospektusban s a díj valóban nem sok: egyszeri tanítás, mely legalább másfél óráig tart, 1 márkába kerül a lóhasználattal együtt.

Egyedül Berlinben 170 szaktanárt és tréner foglalkoztat a Kraft durch Freude sportágazata s 1934-ben a birodalmi fővárosban 9 ezernél több különböző sportkurzus zajlott le, egészen fantasztikus részvételi számokkal.

Színház-üzem

Amíg a sportágazat a munkásság testi építésével törődik, addig a Kraft durch Freude másik hatalmas osztálya a lelki felüdülésre kelteti a súlyt.

Ennek az osztálynak a legfőbb tevékenysége a színház és hangversenyátogatás szervezése.

Egyedül Berlinben ez az osztály az elmúlt fél év alatt 3 egész színházat foglalt le magának s töltött meg estéről-estére tömegekkel. Ez a három színház már évek óta zárva volt s csak ennek a mozgalomnak köszönheti, hogy ismét munkába állhatott. A jegyek nevelésesen olcsók, mindössze néhány fillérbe kerülnek, a színházak azonban estéről-estére zsúfoltak s így a felt házak, az óriási tömegek, az olcsóságot egészen érthetővé teszik.

Ugyanígy arányban folyik a hangversenyek látogatása is, ami iránt a német munkástömegekben igen nagy az érdeklődés is.

Végül foglalkozik még ez a hatalmas és feleltes hasznos intézmény munkásklubok s egyéb társas intézmények fentartásával, estélyek és mulatságok rendezésével, szóval a népi szórakozásnak régebbi módszereivel és bevált eszközeivel is.

Új célkitűzése viszont az a törekvése, hogy minden eszközzel egészségesebbé és szebbé akarja tenni a műhelyt, a gyárat. Azt a helyet tehát, hogy a munkás életének legnagyobb részét eltölti.

Két irányban folyik e téren az agitáció. Az egyik a munkaadók, a gyárosokat és vállalkozókat igyekszik rávenni arra, hogy a munkahelyeket minél egészségesebbé és csinosabbá tegyék. Ez a törekvés régebben is megvolt s a nagyobb vállalatok súlyt helyeztek arra, hogy az ilyen berendezésekkel országvilágnak megmutassák tartalékjaiknak és teherbíráskuk bőségét.

Új ellenben a mozgalomnak az az iránya, mely a munkásokat önkéntes és ingyenes munkára veszi rá — a műhelyek csinosítása érdekében. Számos esetben a munkások önkéntesen vállalkoztak arra, hogy egy-egy gyáruvart

kerthe varázsoljanak át, az ablakokban virágos ládikókat helyezzenek el s más hasonlókra.

A Kraft durch Freude-mozgalom hivatalos kimutatásai szerint 1934. év folyamán, a mozgalomnak első évében tehát, mintegy 8 millió márka értékű munkát fordítottak a munkahelyek szépítésére.

Tanulság

Mindaz igen egyszerűnek és természetesenek látszik, amikor ez az ember szeméi előtt folyik és eredményeiről kell beszámolni. Tulajdonképpen nincs is semmi ördögösség benne. Epencsak hozzá kell fogni és kellő hozzáértéssel meg becsületességgel vinni kell az ügyeket. Valamennyi eszköz nemcsak hogy rendelkezésre áll, hanem egyenesen kihasználatlan: a vonatok mindenütt üresen szaladtak, a szállodák kongtak az ürességtől, a

fürdők s egyéb nyaralóhelyek hasonlóképen. Ez a mozgalom nemcsak közvetlenül gondoskodik a munkástömegek jólétéről, hanem közvetve is, mert tömegtelen munkaalkalmat terem s hatalmas eszköze annak, hogy a nemzeti jövedelem minél igazságosabban és minél egyenletesebben oszljék meg.

Amikor az ember látja azt a hőmpölygő vídám áradatot, mely a Németbirodalom egyik végétől a másikig hullámszik s minden kis zugot megtölt jókedvű csobogásával, önkéntelenül fel kell tennie magának a kérdést: miképpen lehet az, hogy ezt a módszert még sehol sem alkalmazták azokban az országokban s azokban az időkben, amikor a tulajdonképeni, a marxista munkáspártok tartották kezükben a hatalmat? Rejtély előtt állunk.

Sulyok István dr.

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

Mit mondanak a népszövetségi alapokmány szakaszai?

A Népszövetség mostani eljárásában többször történni hivatkozás a népszövetségi alapokmány 16-ik szakaszára. Ez a szakasz még szoros összefüggésben van a 10-ik, 12-ik, 13-ik és 15-ik szakasszal is. Olvasóink tájékoztatására az alapokmány szövegéből közöljük e szakaszok lényegesebb tartalmát.

10. szakasz. A Népszövetség tagjai kötelezettséget vállalnak arra, hogy tiszteletben tartják és megvédik minden külső támadással szemben a Népszövetség összes tagjainak területi épségét és meglévő politikai függetlenségét.

12. szakasz. A Népszövetség összes tagjai megegyeznek abban, hogy amennyiben közöttük szakítás előidézésére alkalmas vita támad, azt döntőbírói eljárás vagy a Tanács vizsgálata alá bocsátják. Megegyeznek abban is, hogy semmiestre se indítanak háborút a döntőbírói ítéletének meghozatalától, vagy a tanács jelentésétől számított három hónap letelte előtt. A döntőbírói ítéletet megfelelő záros határidő alatt kell meghozni, a Tanács jelentését pedig hat hónap alatt kell elkészíteni attól a naptól számítva, amikor a vita hivatalosan a Tanács tudomására jutott.

13. szakasz. A Népszövetség tagjai megegyeznek abban, hogy amikor oly vita támad közöttük, amely nézetük szerint döntőbírói megoldásra alkalmas, az illető kérdést a maga teljes ségében döntőbírói elé viszik, feltéve, hogy a vitát diplomáciai úton nem lehet kielégítően megoldani.

A Népszövetség tagjai kötelezik magukat, hogy a támadó határozatokat jóhiszeműleg végre fogják hajtani. Ha az ítélet végrehajtása elmarad, a Tanács javaslatba fogja hozni azokat az intézkedéseket, melyek alkalmasak arra, hogy az ítéletnek hatályt szerezzenek.

15. szakasz. A Népszövetség tagjai megegyeznek abban, hogy amikor tagjaik közt szakítás előidézésére alkalmas vita támad, mely a 13. szakasz szerint döntőbírói eljárás alá nem vehető,

akkor a vitát a Tanács elé viszik. Ebből a célból elég, ha egyikük a vitát a népszövetségi főtávkár tudomására hozza.

A Tanács igyekszik a vita megoldását biztosítani.

Ha a vita nem volt kiegyenlíthető, a Tanács akár egyhangú, akár többségi határozattal jelentést szerkeszt és azt közzéteszi, feltüntetve abban, melyek a vita körülményei, valamint az adott esetben leginkább ajánlatos és leginkább méltányos és kézenfekvő megoldás is. (Olasz ország ezt a jelentést nem várta be mikor háborúba kezdett.)

Ha a Tanács jelentését egyhangúlag fogadták el — nem számítva az érdekelte felek képviselőinek a szavazatait — a Népszövetség tagjai kötelezettségüknek tartják, hogy ne folyamodjanak háborúhoz egyik fél ellen se, amellyik aláveti magát a jelentésben elfoglalt álláspontnak. Ha a vitás felek képviselőin kívül a többi összes tanácsstagok nem jöttek egyhangú megállapodásra, a Népszövetség tagjai fenntartják jogukat, hogy belátásuk szerint járjanak el a jog és igazság fenntartására.

A Tanács a jelen szakasz minden esetében a közgyűlés elé terjesztheti a vitát. Ez esetben a közgyűlés ad ki a vita megoldására jelentést.

Önként értendő, hogy a közgyűlés részéről szerkesztett jelentésnek, ha azt a Tanácsban képviselt népszövetségi tagok képviselői, valamint a Népszövetség többi tagjainak a többsége — a felek képviselőit minden esetben figyelmen kívül hagyva — jóváhagyta, ugyanaz a hatálya van, ami a Tanács összes tagjai által — leszámítva a felek képviselőit — egyhangúlag elfogadott jelentésnek.

16-ik szakasz. Ha a Népszövetség valamelyik tagja háborúhoz folyamodik, ellentétben azokkal a kötelezettségekkel, melyeket a 12., 13. és 15. szakasz szerint magára vállalt, ipso facto úgy fog tekinteni, mintha háborús cselekményt követett volna el a Népszövetség összes többi tagjai ellen. Ez utóbbiak (tehát az összes többi tagok) kötelezik magukat, hogy rögtön megszakítanak vele mindennemű kereskedelmi, vagy pénzügyi összeköttetést, megtiltják a saját államuk kötelekeibe tartozók és a szerződés-szegő állam hozzájárulóit között, tekintet nélkül arra, hogy a Népszövetségben pénzügyi, kereskedelmi, vagy személyes összeköttetést a saját államuk és a másik állam között, tekintet nélkül arra, hogy a Népszövetségnek tagja-e vagy sem az illető állam.

Ez esetben a Tanács köteles a különböző érdekelte kormányoknak ajánlatba hozni, hogy a Népszövetség tagjai külön-külön milyen szárazföldi, tengeri vagy légi haderővel járuljanak hozzá ahhoz a fegyveres erőhöz, mely a népszövetségi kötelezettségek megtartásának biztosítására van hivatva. A Népszövetség tagjai továbbá megegyeznek, hogy e szakasz alapján teendő gazdasági és pénzügyi intézkedések végrehajtásában kölcsönösen támogatni fogják egymást, hogy az azokkal járó veszteségek és hátrányok a minimumra csökkenjenek. Eppoly kölcsönösen támogatják egymást az ellenállásban, minden különös intézkedés ellen, amelyet a szerződés-szegő állam valamelyikük ellen tesz. Megkönnyítik az olyan haderőknak területükön való elvonulását, melyekkel a Népszövetség tagjai a közös eljárásban résztvesznek.

Bármely tag, mely a népszövetségi egyezményből származó kötelezettségek elleni sérelemben bűnös, a Népszövetségből kizárható. A kizárás a Tanácsban képviselt összes többi tagok szavazatával mondandó ki.

A Magyar Párt elnöki tanácsa és parlamenti csoportja együttes ülést tartott

Behatóan foglalkozott az általános politikai helyzettel. — Elhatározta az országos pártgyűlés megtartását, de ennek idejét később fogja megállapítani

Clujról jelentik: Az Országos Magyar Párt a következő közleményt adta ki:

Az Országos Magyar Párt elnöki tanácsa és parlamenti csoportja folyó hó 7-én, délelőtt 10 órakor együttes ülést tartott a párt központi irodájában.

Az ülés hosszasan és behatóan foglalkozott az általános politikai helyzettel, a magyarságot a legutóbbi időkben is ért súlyos sérelmek orvoslásával. A parlamenti ülészakalatti magatartásra nézve annak megnyitásokor fog végleges elhatározás történni. A nagygyűlés idejének kitűzését — éppen a jelenlegi po-

litikai helyzetre való tekintettel — egyelőre mellőzte. Olyirányú intézkedésre hívta fel az elnökséget, hogy lehetőleg tagozati gyűlések tartassanak, melyeken a központi elnökség és parlamenti tagok is minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Kimondta az értekezlet egy kisebbségpolitikai és jogi szakkönyvtár felállítását és pedig a timisoarai Magyar Ház R. T. tulajdonként és a szervezés és gyűjtés munkájával dr. Jakabfy Elemér alelnököt bízta meg.

Több folyó ügy letárgyalása után az ülés a délutáni órákban ért véget.

Központi
Oradea, Székelykeresztúr
ELŐFIZETÉSI ÁRAI
egy évre
Magyarországon: 120
Egyes szám ára
Postatakarékpénz

Felelősszerkesztő
Cluj-i szerkesztőség
Cluj, P. 10.
Kéziratokat a szerkesztőségnek kell küldeni

Az időjárás
következő huszonnégy órára
Gyenge északkeleti szél
séklet nyugaton

Zürichi zár
London 15.06 egy
Brüsszel 51.90, 1
rid 41.95, Amsterd
Bécs — schilling
Belgrad 700.

Illatoznak
zolt a gesztenye
tartós, meleg és
menyeként Car
virágzóttak, úgy
nyában egy er
feljes virágpom
zából az öreg
meleg észre leh

Megkezdődött
lete. Belgradból
a kisantant gazd
fog tartani. Az
reskedelmi forg
meg.

A diákok
ségeiről új ren
társügyi minis
A közoktatásügy
dőt az iskolákba
kívüli magavise
előírja a számm
s azt a köteleze
apokon minden

* Kik hozzál
ügyét szeretettel
nek a lelkek üd
vérem, Isten áld
tolikus hívó rész
Szent Antal tisz
Minden kis adom
kőben adsz, Pád
szorosan ad majd
kérjük az alábbi

Iskolaperek a
deai itéletábla ké
tanadi és caplen
kolaperét. Caplen
ségi főügyész kép
Patzko Elemér,
az iskolák ügye
korlata. Dr Krüg
megállapításaihoz
majd az itélethez

Hétszázhatvan
tanak el. A bra
kavetultermelés
hogy folytatja a
árak fenntartása
szak kávé azonn

Lemondott Ba
nyos Akadémia f
Balogh Jenő, v
gyar Tudományos
állásáról azzal az
magas kora kész
már csomagol az
kásán és Győrbe
keny főtávkari fiz
ronás aranyat fog
mig a nyolcszoba
bert fizetett. Utó
és ha megválaszt
történi, hogy a
Voinovich Géza
Arany Lászlónak,
cikanak özevege
vette. Beszéltek B
dásáról is, de ez

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 6.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétlapon: Egész évre 800, félre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 le.

Magyarországon: Egész évre 90 P., félre 45 P., negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénzüri csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**

Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.
Csak választelevélre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a következő huszonnégy órára várható időjárás: Gyenge északkeleti szél, kevés felhőzet, a hőmérséklet nyugaton újból emelkedik.

Zürichi zárlat. Párizs 20.24 háromnegyed, London 15.06 egynegyed, Newyork 307 egynegyed, Brüsszel 51.90, Milánó 25.03 háromnegyed, Madrid 41.95, Amszterdam 207.52 fél, Berlin 123.50, Bécs — schilling 57.30, Prága 12.75, Varsó 57.90, Belgrád 700.

Illacióznak az orgonafák és kivirágzott a gesztenyefa Careiben. Saját tud. A tartós, meleg és verőfényes időjárás következményeként Careiben az orgonafák ismét kivirágzottak, ugyszintén a város egy parkjében egy erőteljes, hatalmas gesztenyefa teljes virágpompába öltözött. A másodikvirágzásból az öregek véleménye szerint hosszú és meleg őszre lehet következtetni.

Megkezdődött a kisanant gazdasági értekezlete. Belgrádból jelentik: Hétfőn kezdődött meg a kisanant gazdasági értekezlete, amely 8 napig fog tartani. Az értekezleten a három állam kereskedelmi forgalmának kiterjesztését vitatják meg.

A diákok egyenruhaviselési kötelesegeről új rendeletet adott ki a közoktatásügyi miniszter. Bucuresti. Saját tud. A közoktatásügyi miniszter körrendeletet küldött az iskolákhoz, amelyben a tanulók iskolán kívüli magaviseletéről intézkedik. Szigorúan előírja a számmal ellátott egyenruha viselését s azt a kötelezettséget, hogy vásár- és ünnepnapokon minden növendék menjen templomba.

* **Kik hozzák a nagy áldozatot?** Kik Isten ügyét szeretettel előbbrevizik és főképp, ha Istennek a lelkek üdvéért templomot emelnek. Testvérem, Isten áldozatot vár, hogy Devan 1700 katolikus hívő részére a Csángó-telepen Pádúai Szent Antal tiszteltére templom épülhessen. Minden kis adományt, amelyet a szent cél érdekében adsz, Pádúai Szent Antal kérésére sokszorososan ad majd vissza az Isten! Adományokat kérjük az alábbi címre Mánastirea Franciscani-

Iskolaperek az oradeai tábla előtt. Az oradeai itéletábla kedden délelőtt tárgyalta a carei, tasnadi és capleni katolikus egyházközségek iskolapereit. Caplenit dr. Krüger Jenő püspökségi főügyész képviselte, Careit és Tasnadt dr. Patzko Elemér, aki beszédeben kifejtette, hogy az iskolák ügyében téves a tábla eddigi joggyakorlata. Dr. Krüger Jenő is csatlakozott Patzko megállapításaihoz. Heves vita fejlődött ki, majd az itéletározatalt szombatra halasztották.

Hétszázhatvan ezer zsák kávét pusztítanak el. A brazíliai kávétanács az óriási kávéültérmeles következtében elhatározta, hogy folytatja a kávé megsemmisítését a kávéárak fenntartása érdekében. A tanács 760.000 zsák kávé azonnali elpusztítását rendelte el.

Lemondott Balogh Jenő, a Magyar Tudományos Akadémia főtájkára. Budapestről jelentik: Balogh Jenő, volt igazságügyminiszter, a Magyar Tudományos Akadémia főtájkára lemondott állásáról azzal az indokolással, hogy 71 éves és magas kora készíti a lemondásra. A főtájkár már csomagol az Akadémia épületében levő lakásán és Győrbe költözik. Balogh Jenő a jelentékeny főtájkári fizetéséből évente csak egy 10 koronás aranyat fogadott el, jelképes fizetesképpen, míg a nyolcszobas főtájkári lakásért magas házbért fizetett. Utódjául Voinovich Gézárt emlegetik és ha megválasztják, Arany János óta először történik, hogy a főtájkári székbe szépiró kerül. Voinovich Géza felesége Arany János fiának, Arany Lászlónak, a Petőfi által megénekelt Laticának özvegye volt, amikor Voinovich feleségül vette. Beszéltek Berzeviczy Albert elnök lemondásáról is, de ez téves híradás volt.

Uj Zichy-festményt találtak. Dombóváról jelentik: A kurdi plébániatemplom főoltárán Zichy Mihály-festményt találtak, amely Szűz Máriát, Szent Joachimot és Szent Annát ábrázolja. A kép bizonyára 1882-ben a pecsi székesegyházból került Kurdra.

Kihágási eljárás a német horogkereszt zászló kitézése miatt. Carei. Saját tud. A szomszédos Petresti községben a sváb népközösségi iroda kulturházát épít, amely már fedél alá került s amint ilyenkor szokás, zöld cserjével díszítették fel a házat, de melléje kitézték a német birodalmi horogkereszt zászlót is. A zászló egy napig hirdette is a német propaganda kivételes előnyeit, amikor egy átutazóba levő megyei tisztviselő észrevette s a csendőrséggel eltávolíttatta. A zászló kitézői ellen megindították az eljárást.

Surányi esperes gyilkosai a törvényszék előtt. Sätmar. Saját tud. Kedden délelőtt tárgyalta a sätmari törvényszék Halászi László földműves és felesége bűnpóret, akik ez évi március 11-ről 12-re virradó éjjel megölték jötevőjüket, a szélütötte, béna Surányi Károly 76 éves nyugalmazott esperest. Halászi 25 éven át volt az öreg esperes cselédje, aki négyezer lejt hozományt adott neki, amikor férjhezment. Nyugdíjazása után Surányi esperes Halásziékhoz költözött és kétezer lejt havi nyugdíját is Halásziné vette fel. A beteg, magával téhetetlen, idős esperes gondozása végül terhére vált az asszonynak és arra biztatta férjét, hogy ölje meg. Halászi erre azt felelte, hogy nem öli meg, de úgy megveri, hogy magától is meghal hamarosan. Halászi a vizsgálat során bevitték a sighetzi elmeorvóintézetbe, ahol megállapították, hogy tökéletesen épelméjű. A keddi tárgyaláson mind a két vádlott tagadta előbbi vallomását. Itéletározatalt csak az esti órákban várható.

Főinspektornak adta ki magát egy lapúgyűnk. Carei. Saját tud. Az egyik itteni iparvállalatnál egy jólöltözött fiatalember azzal mutatkozott be, hogy ő munkügyi minisztérium vezérinspektora és az üzem munkásainak névsorát kérte, hogy azt nemzetiségi szempontból felülvizsgálja. A vállalat vezetősége gyanút fogott a szokatlanul hangos és éppen nem főinspektorhoz méltó magatartást tanúsító fiatalemberrel szemben és igazolást kértek tőle. Az igazolatlanságnál kiderült, hogy Dincescu Ionelnek hívják és egy egészségügyi szemle előfizetőgyűjtő ügynöke. Careiben a kisebb-nagyobb vállalatoknál, az inspektor trükk segítségével már addig három ezer lejtnyi előfizetést szedett össze. A póruljárt lapúgyűnk ezután szegyenkezve távozott a vállaltól, amely azt a hibát követte el, hogy nem jelentette fel a rendőrségen.

A velszi herceg európai utjáról hazatérőben Párizsban kiszállt és meglátogatta Laval francia miniszterelnököt.

A tűzkeresztesek és kommunisták véres harca Párizs utcáin

Párizsból jelentik: A belső pártharcok újabb véres összeütközésre vezettek Franciaországban. Aulnay külvárosban mintegy ezer „tűzkeresztes” népgyűlést tartott, amit egy ötszáz főnyi kommunista-csoport szét akart robbantani. Fél óráig tartó elkeseredett harc kelet-

kezett a két tábor között, s húsz sebesült maradt a csata színterén.

Lille külvárosában, Carvinban szintén összeütközést provokáltak a kommunisták. Itt is több sebesültje van a harcoknak.

Ujdonság!

Molnár Frigyes:

A szociális egyház az emberért

Ara 105 lei és por.ó.

Kapható könyvosztályunkban

Felrobbantották Athénben azt a házat, ahol György király butorait őrzik. Athénből jelentik: Hétfőn ismeretlen tettesek két dinamit-töltényt dobtak arra a házra, ahol György exkirály butorait őrzik. Ezeket a butorokat György király az országból való távozásakor Athénben hagyta. A dinamit-töltények felrobbantak, a házat erősen megrongálták s a butorok egyrészt teljesen elpusztították. A merénylet híre a lakosság körében nagy izgalmat keltett.

Birói döntés a sätmari csatornázási és vízdíjak ügyében. Sätmar. Saját tud. Sätmarnak 60 ezer lakosa van, se vízvezeték, se csatornázás nincs a városban. A városi tanács elhatározta, hogy a vízmű, mint a csatornahálózat megépítését és a háztulajdonosokat csatornázási és vízvezetési illeték fizetésére kötelezték. A háztulajdonosok megfellebbezték a városi időközi bizottság határozatát a cluj-i felülvizsgálati bizottsághoz, ahol 15-én lesz az ügyben a tárgyalás. Ettől függetlenül a Negru Voda-utcán lakó háztulajdonosok dr. Kiss Endre magyarpárti ügyész útján a sätmari járásbíróhoz is megfellebbezték a városi tanács illetékkivetését. Az ügyet most tárgyalta Buzec Norbert járásbíró s elvi jelentőségű döntést hozott. Az itéletben kimondta, hogy mivel sem a csatornázás, sem pedig a vízvezeték nincs meg, egy nemlétező vízmű pénz-tára javára összegeket se lehet beszedni. Csináltassa meg először a város ezeket s csak azután kötelezheti a polgárságot a művek utáni illeték fizetésére.

* **Influenza, spanyoljárvány, torokgyulladás,** az orr és garat elnyájkásodása, a mandolák megbetegedése, valamint izületi bajok vagy tüdőcsúcsurhot esetén gondoskodjék arról, hogy gymra és belei a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által gyakran és alaposan kitisztíttassanak.

Két evre itelte az aradi törvényszék a sikkasztó prefektusi titkárt. Arad. Saját tud. Kedden délelőtt tárgyalta az aradi törvényszék a sikkasztással vádolt Valeanu Aurél megyei tisztviselő, volt prefektusi titkár ügyét, aki a vadászati engedélyek kezelésénél hatszázezer lejt sikkasztott és Nemes Mancsi színésznővel kiszökött a francia Rivierára. Onnan Bécsbe, majd Budapestre utazott, de innen, mint kommunista-gyanús egyént kiutasították. Bécsben börtönbe került, amikor kiszabadult, újra Franciaországba ment és itt a román rendőrség körözésére letartóztatták és átadták Romániának. Valeanu bevallotta a sikkasztást, ügyvédje pedig azzal védte, hogy miután Valeanu a vadászengedélyekért befizetett összegeket sikkasztotta el és a vadásztársaságok újból megfizették a hiányzó összeget, ezért felmentést kér. A törvényszék a nagyon jó családból való s könnyelműségéért megvédett fiatalember kétévű börtönre és politikai jogainak háromévi felfüggesztésére itelte. Az ügyész is, a vádlott is fellebbezték.

Az abessziniai bevétel rizikója. Bécsből jelentik: A bécsi kereskedelmi bíróság érdekes döntést hozott egy hamburgi és egy bécsi cég között fennálló vitában. A hamburgi gyár email-edényeket rendelt a bécsi cégtől, amelyet Abessziniába óhajtott volna exportálni. Amidőn a bécsi cég az elkészített árut a hamburgi gyárnak felajánlotta, ez azon indoklással, hogy Abessziniában háborus veszély áll fenn, azt nem vette át. A bécsi cég feljelentésére az ottani kereskedelmi bíróság a hamburgi gyárra kedvezőtlen döntést hozott, vagyis megállapította, hogy mind ezideig az áru bevételét Abessziniába semmiféle háborus intézkedés nem akadályozza.

Dr Tóth Tihamér művei:

Krisztus király	340	Lei
Tizparancsolat I.	340	"
Tizparancsolat II.	340	"
Hiszek egy Istenben	340	"
Hiszek Jézus Krisztusban	340	"
A szenvedő és győzedelmes	340	"
Hiszek az egyházban	340	"
A művelt ifju	153	"
A jellemes ifju	153	"
A vallásos ifju I.	153	"
A vallásos ifju II.	153	"
Krisztus és az ifju	190	"
Dohányozol?	28	"
Ne igyál!	35	"

Kapható:
KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.

Három nagy repülőgép szerencsétlenség egy napon. Newyorkból jelentik: Az Egyesült Légiforgalmi Vállalat egyik utasszállító gépe a Wyoming-állambeli Cheyenne város közelében lezuhant. A gép vezetője, a pincérről és nyolc utas szörnyethalt. A szerencsétlenség hír szerint úgy történt, hogy a gép nekirepült egy domboldagnak. *Luxemburgból* jelentik: Az eschi repülőnapon egy alacsonyan járó repülőgép nekirepült a magasfeszültségű villamosvezetéknek s lezuhant. A gép vezetőjének mindkét lába eltört, egyetlen utasa, egy nő szörnyethalt. — *Strassburgból* jelentik: Egy utasszállító repülőgép ismeretlen okból lezuhant és két utasa meghalt.

Újrendszertől harcikosai. Stockholmból jelentik: Az egyik svéd gyár újrendszertől harcikosai állítottak elő, amelynek az a nagy előnye, hogy hernyóváncát pár perc alatt — anélkül, hogy a legényesség kénytelen lenne a kocsiból kiszállani — kerekkel lehet helyettesíteni. A 37 milliméteres áruval és két gépmuskával felfegyverezett új harcikosai, kerekeken haladva, óránként 75, hernyóváncal haladva pedig 40 kilométeres sebességet fejt ki. A svéd hadsereg már vásárolt egy próbakocsit, amelyet legközelebb próbálnak ki.

Kiesett az ablakból egy cselédleány. Brasov. Saját tud. Sulvos kimeneteli szerencsétlenség történt a város központjában. *Gergety* Márta 18 éves cselédleány dr. Stinghe Valerian elsőemeleti lakásának az utcai ablakát tisztította, miközben megcsuszolt s éles síkoltással az emeleti ablakból a kövezetre zuhant. Sulvos belső sérülésekkel a kórházba szállították.

Hetvenévese bányai Lloyd-Társulat. Timisoara. Saját tud. Vasárnap tartotta meg a Lloyd-Társulat ezidei rendes közgyűlését. Totis Rezső belga királyi konzul, elnök távollétében Oprea János volt prefektus, a kereskedelmi- és iparkamara időközi bizottságának elnöke vezette le a közgyűlést. A Lloyd-Társulat ezidén jubilál. Hetven esztendeje hogy fennáll. A közgyűlésen méltatták is a társulat jelentőségét és tevékenységét, amellyel hét évtized óta a bányai iparra, kereskedelemre, mezőgazdasági kihatással van. A társulat érdeme az áru- és gabonabörze létesítése s a hatvanhat évig fennállt Lloyd-bíróság, amely utóbbi azonban felsőbb intézkedésre júniusban megszűnt. A társulat közjótékonyt is fejt ki és klubjával a tagok összetartását, barátságos eszmecseréit teszi lehetővé, úgy hogy egyúttal társadalmi faktor is. Oprea János megnyitotta után Lamparter István, a társulat titkára terjesztette elő a jelentéseket. A Lloyd-bíróság megszűnésével kapcsolatban s az általános gazdasági helyzetből kifolyólag a költségvetés is megcsappant s most mintegy kétmillióra rug. A közgyűlés megejtette az új választásokat is. Elnök újból Totis Rezső lett, első alelnök Löffler Béla, második alelnök Brebenar Vasile. A választmány tizenöt tagjának mandátuma lejárván, a választás során ugyanezeket a tagokat újraválasztották. A tizenöt tag: Blasian Viktor, Grosz Imre, Jakobi Kálmán dr., Kecskei Sándor, Klein Vilmos dr., Latter Mihály, Oprea János, Popper Zsigmond, Prohászka Ede, Reisz Alfréd, Rudali Adolf, Tedeschi Béla, Weinberg Ferenc, Deutsch Arnold, Grünberger Lajos.

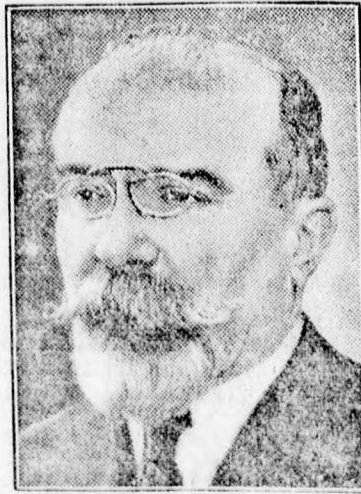
Nagy munkásszerencsétlenség egy amerikai gyárban. Chicagóból jelentik: Az egyik lakkfestékgyár közelében levő szőnyegfeldolgozó üzemben hétfőn borzalmas robbanás történt. A robbanás következtében a hétemeletes gyárpépület egyetlen romhalmazzá vált s több környező kisebb épület is megrongálódott. A szerencsétlenségnek eddig hat halottja van. A sebesültek száma huszonnyolc, közülük soknak az állapota súlyos.

Halálozás: Fülöp Alajos földbirtokos, volt árvászeki igazgató, erdélyi egyházmegyei tanácsos, községi egyháztanácsos, közbirtokossági igazgatószárm. tag, 68 éves korában a ciucmegeyi Lazarea községben 4-én este meghalt. Csak pár hónappal élte túl feleségét, akivel 38 évig éltek boldog házasságban. Vasárnap délután temették el nagy részvét mellett. Gyászolják testvérei Csergő Péterné, özv. Berei Ignácné és Fülöp József gheorgheni állatorvos s ezeknek gyermekei, valamint nevelt fia Oláh Béla és családja és kiterjedt rokonság.

Lászlóffy Aladár, a turdai kórház fő-ellenőre, életének 49-ik évében Turdán elhunyt. Özvegye és három kis árvája gyászolja. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

Százhusz millió költséggel helyre akarják állítani a timisoara-arádi országutakat. Timisoara. Saját tud. Dr. Nistor Dimítrie prefektus Bucurestiben eljárt Franasovici közlekedésügyi miniszternél, majd az útépítészeti vezérigazgatóságnál és megtárgyalta a timisoara-arádi országút helyreállításának problémáját. Az új út mintegy százhusz millióba kerül. Betonutat terveznek csak közvetlen Arad és Timisoara előtt volna ez az út a nagyobb forgalom figyelembevételével kövezzve. A minisztérium hajlandó az útépítési alaphoz a szükséges összeget előlegezni, úgy hogy annak visszafizetése hét év alatt történjen meg. A két érdekelt megyének de a két érdekelt városnak is áldozatokat kellene hoznia erre a célra.

Gombatenyésztés a használatlanul álló vasuti alagutban. Berlinből jelentik: Ahrweiler város közelében két vasuti alagut van. Amióta a Bihlar-Ahr közti vasutvonalat másfelé vezették, ezek az alagutak használatlanul állnak. Ahrweiler város most érdekes tervet dolgozott ki az alagutak hasznosítására. Az alagutak munkanélkülieknek bocsátják rendelkezésére és ezek ott champignon-gombát fognak tenyészteni. A város nemrégiben egyik borpinceszében kísérletet tett gombatenyésztéssel és a kísérletek nagyszerűen sikerültek. Ennek alapján elhatározták, hogy megkísérik a vasuti alagutakban is gombát tenyészteni. Az alagutakat felszerelik kisebb kamrákra, amelyeknek mindegyike 4000 négyzetméter területű lesz. Először csak egy kamrában tenyésztenek gombát és a gomba jövedelméből rendezik majd be a következő kamrákat és így tovább. A terv végrehajtására gombatenyésztő szövetkezetet alakítottak.

A marseillei királyvilkosság első évfordulója.

Egy évvel ezelőtt, október 9-én történt Marseilleben az a világraszóló embertelen királyvilkosság, amelynek Sándor, Jugoszlávia királya és Barthou francia külügyminiszter áldozatul estek.

* Idegesség, fejfájás, álmatlanság, reggeli rosszullét, levertség, hágyadvány, szédülés esetében a természetes „Ferenc József” keserűvíz az emésztőszervek hiányos működéséből eredő zavarok nagy részét azonnal megszünteti, az étvágyat erősen fokozza s visszaadja a testnek és szellemnek régi frissességét

Kilőtték egy nő szemét a moziban. Turda. Saját tud. Megdöbbentő szerencsétlenség történt a turdai moziban. Az esti előadás szünete alatt nagy dörrenés keltett ijedelmet. A durranás után a nézőtérben nagy füst keletkezett s a közönség soraiban egy nő vértől borítva esett össze, ezzel a kiáltással: „Jaj, kilőtték a szememet!” A rendőr-kirendeltség azonnal bevezette a nyomozást s megállapítást nyert az a tény, hogy Iliés Alexandru és Crisan Nicolae 17—20 éves suhanok egy 9 mm-es élesre töltött pisztollyal játszadoztak, miközben a pisztolyt elsült és a golyó befuródott Tüzes Gusztávné 27 éves turdai asszony bal szemébe, amely azonnal kifolyt. A súlyosan sebesült asszonyt kórházba szállították; a tetteseket átadták az ügyészségnek.

Pintér Jenő és György Lajos A magyar irodalom története

I. kötet.
Kapható: könyvostályunknál
Ára 30 lei.

Jóskunjkura Moszkvában. Moszkvából jelentik: Az orosz fővárosban mostanában nagy érdeklődés nyilvánul meg mindenféle misztikus dolog iránt. Spiritizma könyvek és okkultista iratok már a régi Oroszországban is nagy kedveltségnek örvendtek, de most egyenesen óriási az érdeklődés irántuk, noha a szovjet kormány e könyvek terjesztését megtiltotta. Statisztikai adatok szerint jelenleg 342 jóskunjkura Moszkvában, akiket meg kell tűrni, mert kilencké a legelőkelőbb szovjetkörtől kerülnek ki. Moszkva egyik leghíresebb jövendőmondója, aki prófétai hírnévnek örvend, egy volt póna. Fogadósokhoz állandóan tömve van látogatókkal és azért is közkedvelt, mivel kifűnően tud jövendőlni szolgálati ügyekben. A szerelmi ügyek specialitása egy egykori herceg, aki szintén nagyon jól keres. Azt beszélik, hogy az igen előkelő moszkvai szovjethatalmasságok a Kremlbe is meghívják ezt a moszkvai Sybillát, hogy megkérdezzék egy és más kényes ügyekben véleményét.

A négus ékszerel. Jelentettük, hogy Addisz-Ababából származó hírek szerint a négus biztonságba helyezte ékszerait. Az ékszerket betonból épült fedezékbe szállították, amelyet külön e célra építettek. Gondosan titkolják, hogy hol van a rejtékhely. Az ékszerek között van Teodor császár koronája, amelyet Napier lord a magdalai csata alkalmával kezére kerített és amely később — 1925-ben — V. György angol király ajándékaiképpen ismét visszakerült a négushoz. Ott van az ékszerek közt továbbá egy aranylánc, amely a legenda szerint Sába királynő tulajdona volt és amelyet Abesszinia valamennyi császárnője viselt, úgyszintén a koronázás alkalmával használt korona és az arany jogar, amely V. György király ajándéka.

Magyar színészet Mediaşon. A tg.-mürelt színtársulat Hegedűs Miklós színigazgató vezetésével kedden kezd meg rövid vendégjátékát Mediaşon. Előadásra kerülnek: 8-án, kedden: Nápolyi kaland, 9-én, szerdán: A montmartrei ibolyák, 10-én, csütörtökön: Szép a világ, 11-én, pénteken: Én és a kisöcsém és 12-én, szombaton: Aki mer, az nyer.

* A Kertgazdaság legújabb száma ismét gazdag tartalommal és tetszetős formában, dr. Wass András és B. Adorján Jenő szerkesztésében, 36 oldalon jelent meg s cikkeit többek között a következő szakemberek írták: dr. Péter Béla, Györkes Mihály, Ullmann Ferenc, Szabó György, Grieger György, Banka Ferenc, Török Elemér, ifj. Weress István, Vitéz Károly, Bárdy István, Pávai Mátvás Mihály, Jablonovszky Elemér, Lakatos Tivadar, stb. E lap az egyetlen kertgazdasági szaklap az egész országban s minden közleménye hasznos tanácsokat, utbaigazításokat ad mindazoknak, akik a gyümölcs, konyha és virá kertészettel, gyógynövényekkel, baromfitenyésztéssel, méhészettel, vagy szőlészettel foglalkoznak. Egyes rovatait, mint pld. az adás-vétel, úzenetek, tanácsok, stb. sok érdekes adatot közölnek. Szerkesztője és kiadóhivatala Cluj, Str. Vacarosu 3-a, évi előfizetési díja pedig 200 lei.

SPORT

Rossz rendezésben zajlott le a feleaci autóverseny

A nagy, nemzetközinek beharangozott versenyen egyetlen külföldi, a budapesti Hartmann indult el

Cluj. Saját tud. Vasárnap tartották meg Erdély fővárosában a helybeli Autóklub rendezésében a nemzetközinek beharangozott autóversenyt.

Az Autóklub már hetekkel ezelőtt hangzatos nyilatkozatot adott a Feleac felé vezető, életveszélyesen kanyargó hegyversenypályán megtartandó versenyről. Beigérték Öfelsége II. Károly király személyes megjelenését is, de a királyi látogatás — mint annyi minden, amit a versenyvel kapcsolatban ígértek — elmaradt.

Az Autóklub vezetőségének nyilatkozata szerint:

„Öfelsége hivatalos elfoglaltsága miatt nem jöhetett el.”

— Miért?
Magyarázatot csak a versenyek lezajlása után lehet adni.

Mert a nemzetközinek hirdetett és a legnagyobb szabásúnak beharangozott verseny — csúfos kudarccal végződött. A sportesemények sorozata döbbenetesen meg a résztvevőket és a nézőközönséget.

Egyszerűen a nemzetközi verseny — szinte botrányba fulladt.

Távolmaradtak a beharangozott külföldi versenyzők

Szomorú tény, hogy a nemzetközinek hirdetett autóverseny megrendezése körül a legsúlyosabb hibák történtek, amelyet nem egyhamar lehet helyre hozni.

A legteljesebb fejtelenség uralkodott.

Például: A versenyt megelőző napon még az Autóklub sem tudta, mi a pontos program. Sok beígért versenyző indulása elmaradt — különösen nagy feltűnést okozott, hogy Hans von Stuck, a kiváló német versenyző is távolmaradt. Az Autóklub a neves versenyző távolmaradását a tizenkettedik órában azzal magyarázta, hogy szerencsétlenül járt a Masaryk emlék-kupaversenyen.

Azt hisszük minden autósportot kedvelő ember nagyon jól tudta, hogy a kitűnő versenyzőt milyen kellemetlen véletlen zavarta meg, hogy a Masaryk versenyen gyarapítsa az eddigi sikereinek számát.

Hans von Stuck autószereművezének a szemkápráztató száguldás közben nekirepült egy veréb. Az észetört üvegszilánkok nem sebeztek meg a német versenyző arcát, de érthető, hogy megzavarta a váratlan körülmény. Hirtelen fékezett és a megfáradt autó kereke meglazult. A

versenyző a gépkocsit teljesen leállította és így ép bőrrel menekült meg egy esetleges súlyos szerencsétlenségtől.

Ennyi volt az egész „szerencsétlenség”. — És ezért nem jött volna el az Európa hírvérsenyző?

Ezt nem lehet elhinni.

A beígért külföldi nagy versenyzők közül csak Hartmann jött el, aki meg is nyerte a versenyt.

De hiába sikerült kivínia a győzelmet. Állítólag kijelentette, hogy nagyon megbánta a részvételét.

Rekord? Nem rekord? Óvás!

A fél 10-re hirdetett versenyt egy jó órai késéssel kezdték meg.

Az unatkozó és türelmet vesztett közönségnek még ekkor sem jelentették be, hogy „A verseny megkezdődött”. Nem hogy mikrofonon, hanem még egy árva szócsövön keresztül sem.

Csak következtetni lehetett, hogy „megkezdődött”, mert néhány motorbiciklista viharzott el az út szélén izgatottan várakozó óriási tömeg előtt.

A motorbicikli verseny szenzációja ifj. Pop Stefan 3 p. 57.26 mp-es időt futott ki a veszélyesen kanyargó pályán.

Ekkor tört ki az első számú csendes botrány. A bucuresti versenyzők kétségbevonták az időmérők hitelességét és a lemaradt versenyzőkkel együtt egyhangú állást foglaltak, ami ugyancsak megfélemlítette az időmérőket. Nem írták alá a rekordot hitelesítő jegyzőkönyvet.

A második számú botrányos meglepetés:

Fabinyi László helyi versenyző, aki több nemzetközi versenyen aratott nagy sikert a romániai autósportnak, kéthengeres DKV géppel indult a könnyű sportkocsi kategóriában, sokkal jobb időt érte el, mint bármelyik versenyző.

A meglepetés: a Miklós herceg kupát mégis Neamtu-Barbu mérnöknek ítélte az autóklub önkénye.

Fabinyi László mit tehet egyebet. — Óvást jelent be. — Sovány reményesség — egy életveszélyes verseny után — amit megnyert.

Még számtalan apró és kellemetlen esetet és körülményt lehetne felsorolni, ami nem bizonyítana egyebet, hogy milyen elhamarkodott és bosszantóan rossz rendezés tette tönkre a motorsportot kedvelő emberek illúzióit.

Ezért ki a felelős? (n. l.)

Meglepetések a román tenniszbajnokságokon

Pusztay legyőzte Botez!

Bucurestiből jelentik: A tennisz nemzeti bajnokságok küzdelmei a befejezéshez közelednek. A tegnapi napon több váratlan eredmény is született. A legnagyobb meglepetést Pusztay győzelme keltette Botez felett, aki nagyon gyenge formában van. Poppné nagy fölényrel intézte el Wertheimnét.

Részletes eredmények a következők:

Férfi egyes: Hamburger (CFR)—Gábor (U) 6:2, 2:6, 6:4. Poulieff (TCR)—Gitta (Gloria) 6:1, 6:4. Pusztay (TC)—Botez (TCR) 4:6, 6:1, 6:2. Schmidt (TCR)—Réti (CFR) 6:2, 6:2. A közép-döntőben Pusztay, Poulieffel, Hamburger pedig Schmidtel kerül szembe.

Női egyes: Poppné (NAC)—Wertheimné (TCR) 6:1, 6:0. Somogyi Klári (Gloria)—Bereczky Magda (NAC) 6:1, 6:0. A döntőt Poppné és Somogyi Klári játsszák.

Férfi páros I. oszt.: Réti, Hamburger—Steiner, Gaster 7:5, 6:2. Botez, Gitta—Metianu, Gábor 6:4, 6:4. Pusztay, Wartenberg—Radó, Hegyi 3:6, 6:0, 7:5. Schmidt, Poulieff—Bunea, Farkas 6:4, 6:3.

Férfi egyes II. oszt.: Radó Hagg.—Ilyés Braşov 8:10, 6:3, 6:2. Kuhn KAC—Székely Braşov 7:5, 2:6, 6:4. A helyi játékos egymással játsza a döntőt.

Női egyes II. oszt.: Pahler—Focseneanu 6:4, 6:1, Canella—Segall 6:2, 6:3.

Férfi páros II. oszt.: Radó, Kuhn—Herz, Herz 6:3, 6:4. Cerbu, Rosin—Smeaureanu, Mihaileanu 6:2, 4:6, 6:2.

A magyar Hartmann a feleaci autóverseny abszolút győztese

Clujról jelentik: A nemzetközi autó- és motorkerékpárverseny részletes eredményei a következők:

Automobilok.

Versenykategória: 1. Hartmann (Budapest) Maserati 3 p. 32.09 mp., átlagára 118.84 km., pályarekord. 2. Mihail Sonntag (Bucuresti) Bugatti 4 perc 05.16 mp., átlaga 102.790 km., 3. Saparis (vezető Berlescu ezredes Bucuresti) 4 perc 44.56 mp., átlagára 88.557 km., 4. Walter Wustrow (Ausztria) M. G. Midget 5 perc 53.63 mp., átlagára 78.261 km.

Sportkategória: 1. Berlescu ezredes Bucuresti, Ford 8 V. 4 p. 33.17 mp., átlaga 90.919 km., 2. Mihail Sonntag Bucuresti Ford 8 V. 4 perc 37.63 mp., átlaga 90.768 km., 3. Neamtu mérnök, Craiova Ford 8 V. 4 perc 53.71 mp., átlaga 85.799 km., 4. Sirlincan Marius Cluj, Ford 8 V. 4 perc 54.71 mp., átlaga 84.931 km.

Miklós herceg kupáját formula szerint B. Neamtu mérnök nyerte No. 001085 eredményen.

Motorkerékpárok.

I. kategóriában nem volt indulás. **II. kategóriában** (turagépek 500 cm-ig): 1. Erdődi Cluj AIS 7 perc 22.72 mp. 2. Onisor Gh. Cluj, Indán 7 perc 37.85 mp. 3. Haas Ioan Cluj AIS 7 perc 51.98 mp. Versenyen kívül itt a legjobb időt 6 perc 06.39 mp. Décesy Elemér Cluj Sarella gépen futotta, aki külön tiszteletdíjat kapott. **III. kategóriában** nem volt indulás. **IV. kategória** (sportgépek 500 cm-ig) 1. Stefan Pop Cluj AIS 4 perc 22.52 mp., 2. Georgescu Lazar Bucuresti BSA, 4 perc 26.52 mp. 3. Zilahy András Cluj Rudge 4 perc 28.91 mp. **V. kategória** (versenygépek) 500 cm. 1. Forry Lajos Cluj, AIS 4 perc 14.61 mp., 2. Hunz Teofil Bucuresti AIS 4 perc 25.38 mp. **Oldalkocsik:** 1. B. B. Assan Bucuresti Scott 5 perc 27.87 mp., 2. Enghiu Cluj AIS 6 perc 33.01 mp. **Az abszolút versenyben** 1. Forry Lajos 4 perc 14.61 mp-cel, 2. Hunz Teofil, 3. Pop Stefan.

Az autóversenyen a sportkategóriában a legjobb időt Petre Cristea Bucuresti, Ford 8 V. géppel futotta versenyen kívül, 97.610 km-es órátlaggal.

A svéd főiskolai atlétikai versenyen Stockholm Ljungberg a rudugrásban 415 centiméterrel új svéd rekordot ugrott.

Csak 100 százalékos amatőrök indulhatnak a berlini futballtornán. Párizsból jelentik: A FIFA olimpiai bizottságának ülésén kimondták, hogy a jövő évi berlini futballolimpián csak 100 százalékos amatőrök indulhatnak.

A Törekvés nyerte az Északi Liga birkozóbajnokság II. fordulóját

Az összesített pontversenyben az Olimpia vezet

Clujról jelentik: Az Építőiparosok Otthonában nagyszámú közönség előtt rendezték meg az Északi Liga birkozóbajnokságának második fordulóját. Az első fordulót, mint ismeretes, a satmari Olimpia nyerte, míg most izgalmas küzdelmek után az oradeai Törekvés szerezte meg a győzelmet.

Részletes eredmények a következők:

Légsúly: 1. Szabó, Törekvés. 2. Juhász, Phönix. 3. Ceteras, KMSC.

Pehelysúly: 1. Györkös, Phönix. 2. Wéber, II., Olimpia. 3. Kenéz, Törekvés.

Könnyűsúly: 1. Lévai, Törekvés. 2. Kiss, KMSC. 3. Wéber I., Olimpia.

Kisközépsúly: 1. Sipos, Olimpia. 2. Bálint, Törekvés. 3. Szűcs, Phönix.

Nagyközépsúly: 1. Gáll, KMSC. 2. Bauer, Phönix.

Kisnehézsúly: 1. Pantics, Törekvés. 2. Berindan, Phönix. 3. Toczaer, KMSC.

Pontversenyben: 1. Törekvés, Oradea 12 ponttal. 2. Phönix, Baia-Mare 10 p. 3. KMSC, Cluj 7 p. 4. Olimpia, Satmar 6 p.

A hajnali órákig tartó versenyek sikeres

rendezéséért teljes elismerés illeti meg dr. Deutscheket, a KMSC elnökét, aki mellett Móricz Béla, Puchlapek Gyula, Engel, Abrudan és Schenkér Mihály végeztek nagy munkát.

A bajnokság állása, azaz az összesített pontverseny helyzete a lezajlott két forduló után a következő:

1. Olimpia 20 ponttal. 2. Phönix 19 p. 3. Törekvés, Oradea 12 p. 4. KMSC 12 p. 5. Törekvés, Satmar.

Belföldi sporteredmények

B) ligában:

Constanta: Victoria—Braşovia 3:1 (2:0).

Kerületi bajnokságért:

Timişoara: Banatul—CFR 4:4 (4:2), Electrica—Hertha 3:0 (2:0), Fratelia—Rapid 1:0 (1:0), Freidorf—Politechnica 3:2 (1:1), Jimboliana—Progressul 4:1 (2:1).

Cluj: Napoca—Reuniunea 2:0 (1:0), KMSC—Unirea 2:2 (1:0).

Reghin: Monopol—STV 7:1 (5:1).

Braşov: Isvorul—Astra 1:0 (0:0), BMTE—Cukorgyár 3:0 (2:0), Suburbia—Olimpia 2:0 (1:0).

KÖZGAZDASÁG

Brasov iparos életének érdekes kimutatása

1914 évben 40 ezer lakos és 1187 iparos-mester — 1934-ben 80 ezer lakos és 1505 iparos-mester

Brasov. Saját tud. Sokatmondó adatok tárulnak elénk, ha végignézzük az itteni Ipartestület könyveit. Brasov kisiparostársadalmának hatalmas és minden erőt megfeszítő küzdelme tárul elénk, amit a gazdasági helyzettel kell megvívnia.

Az adatokból megállapíthatjuk, hogy 1914-ben, a világháború kitörése előtt, a 40 ezer lakójú Brasovban 1187 önálló kisiparos mester dolgozott. Ebből 543 magyar, 459 német és 185 román. A műhelyekben 1028 segéd mellett 1668 inas tanulta a szakmáját. A háború után megváltoztak ezek a számok. 1931-ben 14 százaléka a mesterek létszáma, míg a segédeké 1409. A következő évben 1493 mester mellett már csak 1258 segéd dolgozott. 1933-ban 1535 nyilvántartott kisiparos mester dolgozott 1145 segéddel.

Az inasok felszabadulása és az iparbeszüntetés.

A múlt év adatait vizsgálva szomorúan állapítjuk meg, hogy 1505 bejelentett mester mellett, amelyből 601 magyar, 497 német, 241 román és 41 zsidó, már csak 1070 segéd dolgozott, annak ellenére, hogy 1914 óta Brasov lakosságának a száma 80 ezerre emelkedett. Az inasok száma a könyvek adatai szerint 678.

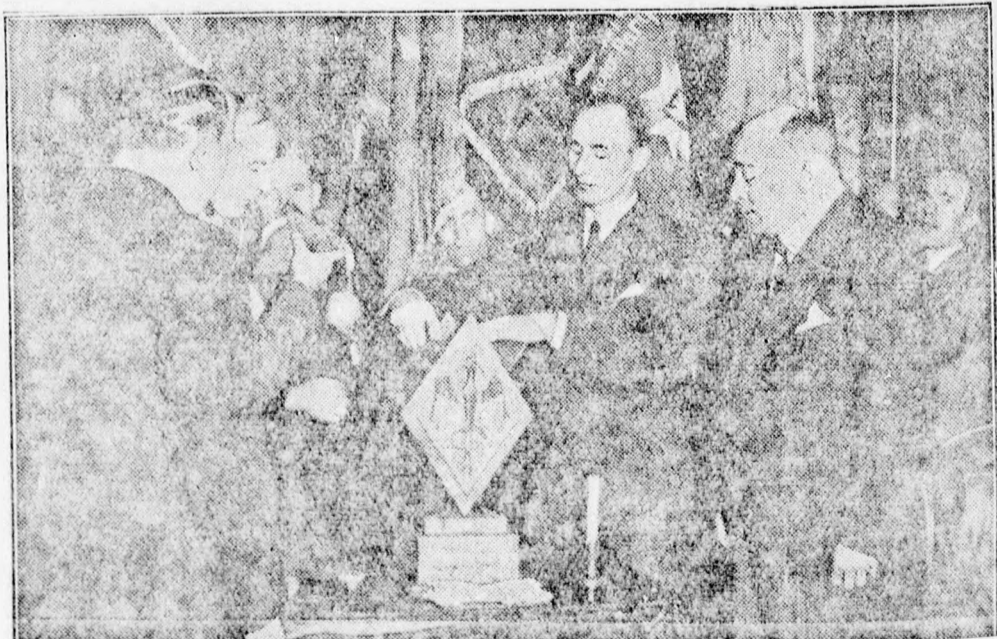
Közel ezerral kevesebb mint 1914-ben.

A tanoncok nagy százaléka az előirt és le-dolgozott idő után a magas taxák miatt nem tud felszabadulni és így rá van kényszerítve, hogy noha már segédnek kellene lennie, mint inas dolgozzon tovább. Egy tanonc szabadulási költsége 575 lei, az iskolai bizonyítványért külön 50 leit kell fizetni. Látszatra talán nem is olyan nagy ez az összeg, de az előteremtése annál nagyobb gondot okoz.

Az elmúlt évben 108-an szünettek meg az iparukat és 136-an váltottak újat. Az új mesterek száma az 1933. évhez viszonyítva, esést mutat, ugyanis akkor 148 egyén váltott ipar-engedélyt. Az új mesterek között nagyon sok volt olyan iparossegéd, aki nem tudott elhelyezkedni és így maga váltott ipart. Az ipart megszüntetők között több mint fele régi, öreg iparos, akik az adóterhek miatt mondtak le iparukról.

Az állam és a város adókedvezményekkel, állami szállításokkal, olcsó és hosszulejratú kölcsönök megadásával nem támogatja az iparos osztályt, sőt az új társadalombiztosító törvénnyel újabb terhet rótt az iparosságra s a Munkakamarákkal nehéz helyzetet teremtett számára.

Selyem és műselyem. A világ selyemtermelése két esztendő alatt 54.600 tonnáról 46.000 tonnára esett, tehát 14 százalékkal csökkent. Ugyanakkor viszont a műselyemtermelés 240.200 tonnáról 337.500 tonnára emelkedett. Ez kerekén negyszázalékos gyarapodásnak felel meg. A hernyóselyem azonban alkalmasint ismét átveszi a hegemoniát, amit egy új selyemtermelő eljárásnak köszönhet. Egy japán kutató ugyanis oly módon akarja a selyemtermelést olcsóbbá és versenyképessé tenni, hogy a gubókat a hosszadalmas legombolyítás helyett megfelelő vegyi eljárással egyszerűen feloldja és a selyemoldatból gépekkel szálát készíti. Erre ugyanazok a gépek alkalmasak, mint amelyek a műselyem készítésénél szerepelnek. De nemcsak az az előny származik így, hogy a gyártás lényegesen meggyorsul, hanem a rossz, lyukas, selejtes gubót is fel lehet használni. A selyemoldatból készült selyemszövet különben minden tekintetben, színben, tapintásában épügy, mint tartósságában, teljesen megegyezik a gombolyított szálból készült szövettel.

Francia földet is vittek Pilsudszki sirjához.

A lengyel frontarcosok bizottsága bejárta azokat a franciaországi csatatereteket, ahol lengyel katonák harcoltak a világháború során és mindenholnan elvittek néhány marék földet, amit Pilsudszki sirjához fognak tenni. Képünkön a lengyel bizottság megtölti a francia föld befoglalására készített urnát.

Mégiscsak interimárbizottságot neveztek ki a timisoarai ipartestület élére

Timisoara. Saját tud. Hónapokkal ezelőtt váratlanul feloszlatták az ipartestület előjáróságát s a testület élére időközi bizottságot neveztek ki. Az ipartestület annakidején rögtön tiltakozott és kimutatta, hogy az 1884. évi ipartörvény, amelynek alapján az ipartestület működik, ilyen bizottságot nem ismer. Az iparügyi minisztérium erre fel is oszlatta a kinevezett időközi bizottságot, mielőtt az még csak megalakult volna és úgy intézkedett, hogy az iparhatóság vezetője vegye át az ügyek intézését az új választások megejtéséig. Ismeretes az a hónapokig tartó huzavona, amellyel a választóközgyűlést mindig elodázták mindaddig, amíg nemrégiben mégiscsak megtartották a választást és az a régi vezetőség győzelmével végződött. Nyilvánvaló volt azonban, hogy az ellenzék — élén a „román iparosok szövetségével” — ebbe nem fog belenyugodni. Felszólításra aztán a megválasztott vezetőség húsz román tagja le is mondott. Arról volt aztán szó, hogy új közgyűlést kell egybehívni s azon a pótválasztásokat megejteni: a lemondott vezetőségi tagok helyére másokat kinevezni. Erre azonban nem került már a sor. Már egy-két napja hírek kerültek forgalomba, amelyek szerint időközi bizottságot neveztek ki az ipartestület élére, sőt már a tagok neveit is tudni vélték. A hírek ezuttal beigazolódtak. A prefektúrán adott hivatalos értesítés szerint a minisztérium, amely annakidején maga oszlatta fel az alighogy kinevezett időközi bizottságot, most újból nevezett ki ilyen bizottságot s egyúttal feloszlatta a most megválasztott előjáróságot. Emlékeztetés, hogy az ipartestület eddigi elnöke Olariu Péter hentesmester, volt timisoarai megbízott polgármester, a közgyűlésen is a régi vezetőség listáján szerepelt, mint listavezető s a választás megkezdésekor általános meglepetésre bejelentette, hogy visszalén. Miután a teljes listát megválasztották, őt is megválasztották elnöknek. Azonban a választást sem fogadta el és most — a minisztérium az időközi bizottság elnökévé nevezte ki. Választott elnök helyett — időközi bizottsági elnök. Mondják, hogy visszalépésekor azt az ígéretet kapta, hogy a munkakamara elnöke lesz, ehelyett azonban új forma szerint újra az ipartestület élére került. Az időközi bizottságba — meglepetésre — nagybárá a régi vezetőség egyes tagjai kerültek, így Kovács István, Walzer Miklós, Hirschl Albert, Jullian Romulus, Hollinger Miklós, azonkívül Petrovici Péter, Bandu Dimitrie és az ellenzék vezetője, Dobosan Péter is.

Aprohirdetések

Aprohirdetések díja azavaukint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb aprohirdetés ára 30 lei (Az állástkeresőknek 33 százaléka kedvezmény), cím a kiadóban 10 lei.

Adás-vétel

Kiadó
szép, tiszta, parkettes utcai butorozott szoba, november 1-re Oradea, Str. Stramba No. 2.

Egy
hosszu hangverseny zongora eladó. Oradea, Str. Bratianu No. 27.

LEGTÖBBET
fizet aranyért, ezüstért, briliánsért HERBST ékszeráruház, Regele Ferdinand No. 3.

Veszek
űstházat üsttel, ugyanott nagy takarékos tüzhely eladó. Oradea, Str. Pavel No. 17.

Egy jó hangu zongora
jutanyos áron eladó. Értekezni: Oradea, Str. M. Pompiliu 3., utcai lakás.

Eladó magánház
3 szobás, komfortos lakás, virágos udvar és gyümölcsös. Oradea, Str. Moldova No. 44.

Uj díófa hálószoba-
butor nagyon olcsón eladó. Oradea, Str. I. Ghica No. 2.

Eladók:
1 nagy ebédülő szőnyeg, 4 lámpás telepes ráró, üvegfalak, csillárok iróasztal. Oradea, Str. Avram Iancu No. 6.

Házasság

Önálló,
jólsituált diplomás nőszűne. Kérem azt a magas, jómegjelenésű keresztény urilányt, kinek némi hozományja van, írjon „JóIÉT” jelgére a kiadóba.

Lakás

November 1-re
modern háromszobás lakás kiadó. Oradea, Petőfi-u. 2. szám.

Kiadó
2 szoba alkoven s mellékhelyiségek. Oradea, Rimanóczy-u. 2. III. em

Egy utcai
butorozott szoba, előszobával és külön bejárattal október 15-re kiadó. Oradea, Strada Tache Jonescu No. 58.

Fiatal házaspár
keres butorozott szobát, fürdőszoba használatlall a központban. Címek a kiadóba adandók.

Kiadó
két szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, speiz, központi fűtővel november 1-re. Oradea, Str. Cogalniceanu 17.

Háromszobás lakás
azonnalra kiadó. Oradea, Str. M. Sorbul 11.

Kiadó
egyszobás, előszobás, konyhas, modern lakás. Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 55.

3 szoba,
előszoba, fürdőszobás, modern lakás november 1-re kiadó. Oradea, Str. Aurel Vlaicu 31-a.

Különféle

Tanítónő,
tisztviselő, teljes el- látást kaphat. Fiatál szobanővények eladók. Str. Ciordas No. 50.

Elveszett
egy betegsegélyzői könyv Kiss György névre. Becsületos megtaláló keretik Regele Ferd. 12. sz. alá leadni.

Főszerkesztő
dr. Pa...

Az e...
bizot...
eljár...

Az e...
bizot...
eljár...

Genből...
miniszer ke...
vállal, majd...
oszták földel...
bizottja a r...
Tárgyalt a...
Pflügl osztrák...
A megbé...
körül forogt...
szerdán delu...
vitába kezd...
völösztinüleg...
mazásba vétel...
ebben a kére...
és pénzügyi...
tonai termés...
hogy

a katonai...
zós hallg...
sági term...
lános har...

Akkor is azo...
szükséges, h...
államoknak n...
lyen mérték...
szakítások és...
zásában. Evé...
bizottságot k...
és gazdasági...
va, s az egyes...
való összege...
az Olaszorszá...
ránvokat jele...
ezeket a hátr...
vevői hogyan

Természe...
érdekhálóz...
egyeztető mu...
állam köteles...
gyakorlatilag...
vétel, amit a

Benes

Genből...
kedden késő...
szankciók kö...
val és Beck...
gyalt. Tanács...
cia szakértők

Nagy kér...
delutáni közz...

Angol fe...
képviselői

nem fogr...
egyenként...
totben fog...
megszep...